

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél iven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
téseik és hirdetési díjak küldendők. ::

SZLEZÁK LÁSZLÓ

Bur villamos vasut-
órház megállóhely.

Budapest, VI., Frangepán-u.

1900. évi párisi világ-
kiállításon kitüntetve.

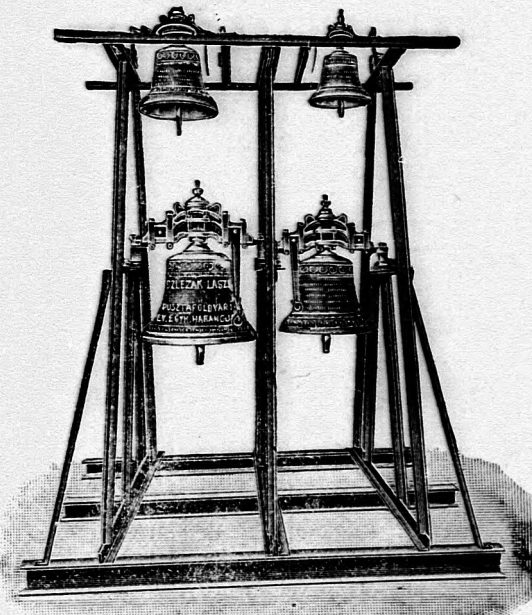
77. szám. (Saját házában)

Ajánlja legjobban berendezett harangöntődjét a nemes egyházak részére. Harangokat bármily nagyságban ujonnan önt, régi, repedt, vagy nem összhangzó harangokat a legmagasabb árban átveszi és átönti a leg szebb zengzetben, a legfinomabb harangérből, tiszta csengő hanggal. Minden harang hangja előre határozatlik meg. — Különösen ajánlja a legjobbnak bizonyult és a legkönnyebben kezelhető harangfelszereléseit, amelyek a torony falait nem rázzák, akár kovácsolt, akár öntöttvas szerkezettel. A legújabban öntöttem a mattyi, a szentesi ref. öregtemplom harangjait; átszereltem és vasállványokra helyeztem a karai, sussai, szentendrei, tiszadadai, zádorházi, orosházi, apáthegyaljai, szelistei stb. egyházak harangjait, jelenleg öntöm a törökszentmiklósi ref. egyház 4 harangját kb. 3400 kg., a klenóci ev. egyház nagyharangját 2400 kg., az olaszliszkai egyházét 600 kg. súlyban.

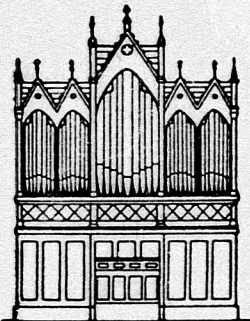
Költségvetéssel díjmentesen szolgál és kívánatra a helyszínére saját költségen utazik.

Számos egyházi elismerés! Telefonszám: 174-16.

harang-ércöntőde, harangfelszerelés
és haranglábgyár

Ezen harangok 1913-ban a pusztaföldvári evang. egyház részére készültek, méltóságos Balla Mihály miniszteri tanácsos úr rendelkezésére.

RIEGER OTTÓ

gőzüzemre berendezett és a kir. udvar orgonagyára. — Hazánk legnagyobb orgonájának, a király orgonájának (koronázási templom) alkotója.

BUDAPEST, X., Szigligeti-u. 29. * Császári és királyi udvari szállító. —

A bécsi, párisi, pécsi stb. kiállításon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csőrendszerű (pneumatikus), tartós, nemes hangú orgonákat szállít.

40 év óta 2000-nél több orgonát szállított, közte a „KIRÁLY ORGONÁJÁT”, amely mű ezidő szerint hazánk legnagyobb orgonája. 80 változatú villanyerőre berendezve.

Orgona javításokat és hangolásokat a legmérsékeltőbb árban teljesít. Orgona jókarban tartását elvállalja. Katalógussal, tervezetekkel és rajzokkal kívánatra díjmentesen szolgál.

RIEGER orgonagyára 40 évi fennállás óta 2000 orgonát szállított.

Egyházak,

iskolák, hivatalok, takarékpénztárak és magánfelek részére

gummi- és réz-

bélyegzőket

gyorsan és olcsón készít
ELSŐ DEBRECZENI BÉLYEGZŐGYÁR
 Simonffy-u. 5. — Telefon 653.

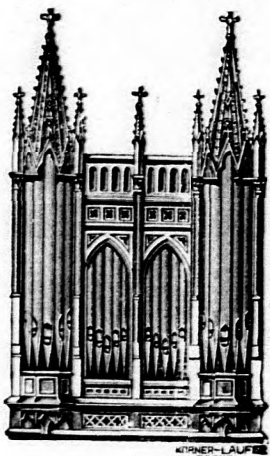

NYOMTATVÁNYOKAT

SZAKSZERŐ ÉS IZLÉSES KIVITELBEN SZÁLLIT
HERCZEG HENRIK KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA VÁLLALATA o o o o
 DEBRECZEN, SIMONFFY-UTCA 5.

Csak első
 díjakkal
 kitüntetve.

Alapított
 1907-ben.

A pécsi országos kiállítás on állami aranyéremmel kitüntetve.

Alapított
 1897-ben.

Angster József és Fia Pécs.

Orgona- és harmoniumgyár

A budapesti bazilika nagy orgonájának építője. Ajánlják kitűnő hang- és erős szerkezetű légnymatu és elektromos berendezésű

Orgonáikat

a legjutányosabb árak mellett, művészi kivitelben. — Raktáron kitűnő hangú

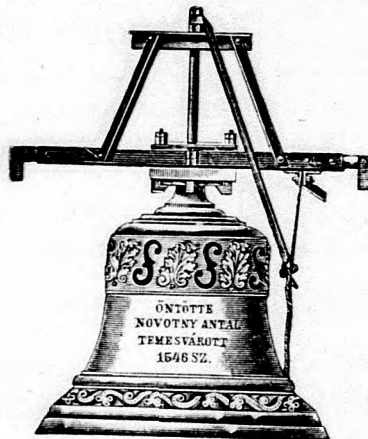
HARMONIUMOK minden nagyságban

Elektromos fújtató készülékek.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és vasharanglábgyár
 Temesvár, Gyárváros.

Ajánlja magát több évi szavatolá. mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányu új modern átlukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb han-

guak, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgros harang hangban egyenlő 461 kgros régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákkat, régi harangok lyet nekel való újra szerelését és vertvas-harang állványoka. Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896 orsz. kiállítás on milleniumi nagy-éremmel kitüntetve.

Király balzsam

Köszvény és csuz ellen.

Legujabb gyógyszer.

Ezen balzsam legujabb gyógyszer ugy belsőleg mint külsőleg mindenféle fájdalmak ellen. Király-balzsam készítményem mint házi szer szükséges, hogy minden háznál kéznél legyen, mert ugy belsőleg, mint külsőleg kitűnő hasznos szer.

Belsőleg gyomorfájásnál gyomorgörcsnél csikarásnál, fejfájásnál azonnal hat s legjobb fájdalomcsillapító.

Külsőleg tekintélyes orvosok ajánlják köszvénynél csuznál továbbá meghűléseknél, fog és fejfájásnál pár perc alatt hat. Igen hasznos gyógyszer még szájvizhez cseppentve rossz lehellet szagtalanításra 1 üveg 2 k 65 f. 3 üveg 6 kor. 5 fill. Utánvét tel bérmentve.

Magyar ember nem használ mást csak a **Hajdusági pedrót!!** híres mely legjobb bajusznövesztő és ápoló szer az összes bajuszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos

Postán 3 dobozt 2 K. 15 fillérért. 6 dobozt 3 K. 65 fillérért bérmentve utánvét tel küld a készítő.

Grósz Nagy Ferencz

„Arany egyszarvu“ gyógyszer tára a hol mindnn bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek erd deti árakban szerezh-

hetők be.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként **egyszer**, szombaton, másfél iven.
Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Aratáskor.

A halálnak idestova egy év óta tartó sűrű aratása közben elérkeztünk a természeti aratáshoz. Istenem! minő különbség van a két aratás között! Amazt az emberiség brutális törvényei szerint végezik a gyilkoló fegyverek sűrű rendet terítve le az érző, gondolkozó emberek sorában, emitt szelíd mezők sárguló kalászaival dőlnek halomra a földművelő sarlója vagy kaszája vágására. Amint itt ülök az egész vidéket uraló hegy magaslatán s kezemben a legújabb lapok, amelyeknek háborús eseményeket hirdető sorai hullákkal borított vérműveket idéznek elő lelki szemeim elé, — nem tudom azzal a meglepődéssel, azzal a jól-éső örömmel nézni a völgyben most folyó aratást, mint ahogy azt erről a helyről már évek óta szoktam tenni. Az egész emberiséget átölelő véghetetlen szenvedés érzete, a szeretet törvényének letiprása felett érzett megvetés komor színekkel vonja be lelkünk világát az aratásnak máskor oly derűs napjaiban. Egy év óta hány reményünk, hány eszményünk dőlt sírba vitéz harcainkkal együtt. De talán semmi sem rezgett meg fájóbban szívünk húrjait, mint a kultúrába, az emberi törvényekbe vetett hit szétmálása.

Pogány lelkek a világháború zivatarában előszeretettel szokták hirdetni a keresztyén vallás csödbe jutását. Szemére vetik a keresztyénségnek, hogy nem tett semmit sem e borzalmas világtragédia elhárítására. Ha nem is célunk e helyen s ez alkalommal e váddal részletesen foglalkozni, annyit elfogulatlanul megállapíthatunk, hogy nem a keresztyénség, hanem annak hatása alól magát kivonó kultúra s az ezen épült emberi törvények jutottak csödbe. A mai kultúra, amelyet a keresztyénség teremtett meg, szembe helyezkedett a megalapítójával, a teremtmény fellázadt a teremtővel szemben. Ha azt látjuk, hogy Francia-

országban évekkal ezelőtt maga az állam mondotta ki, hogy vallásra nincsen szükség, s ennek megfelelőleg a templomokat, lelkészlakokat jogos birtokosaitól elvéve haszonbérbe adta: vajjon kérdezzük, jelent-e mindez mást, mint a kultúrának ok nélkül való emancipálását a keresztyén vallástól? A magokat kulturférfiaknak nevező egyének általános emberi törvények alapján igyekeztek felépíteni az erkölcsi világot — keresztyén erkölcs nélkül. Nem sikerült. Ezek az erkölcsi mázzal bevont emberi törvények jutottak csödbe s mindenben igazolták az emberi állatról való felfogást.

Ebben a világháborúban az ember jóval lejjebb sülyedt az állati színvonalnál. Az állat csak annyira gyilkol, pusztít, amennyire azt létfenntartásának szükségessége követeli. De az ember gyilkol akkor is, amikor békében élhetne, amikor a természet véghetetlen gazdagságával oly bőkezűen hozzájárul létfenntartásához. Az állat támad vagy védekezik a természet által nyújtott eszközökkel, de az ember gyilkol eszével, amellyel oly véghetetlen magasban képzele magát az állatok felett. Az ész vívmányait, ha azok az emberiség boldogítására irányulnak, szívünk minden lelkesedésével kísérjük, de azok felé, ha erejüket tömeggyilkoló fegyverek kitalálására használják fel, keresztyéni szempontból nem tudunk hozsánát kiáltani. Az állat nem érez bánkódást a véghez vitt gyilkosság felett, mert esze, érzelmi világa nincsen, de az ember a bánkódás helyett vad, kárörömmel nézi, ha hozzá hasonló ellenfeleinek táborából a rombolás szelleme minél többeket juttat az enyészet szörnyű birodalmába. Van-e joga az embernek ahhoz, hogy embertársainak hullaronsain építse fel diadalának és dicsőségének büszke várát? Ha az állat életét más élet elpusztításával tartja fent, — megértjük, de emberi élet-e az, a melynek minden részéhez a leggyilkoltak vére tapad? Bizony, ha e gondo-

latok mélységébe minél jobban behatolunk, arra a szomorú következtetésre jutunk, hogy az ember utálatának legelső tárgya az ember.

Tudósok, államférfiak gyakran merész feltevésekhez folyamodva igyekeznek bebizonyítani a háború szükséges voltát, megfélemlíteni az okokat, amelyek a világtörténelemben páratlanul álló katasztrófát előidézték. Legtöbbször azonban figyelmen kívül hagyják az ember állati természetét, az emberi törvények szembehelyezkedését a természeti törvényekkel. És minél jobban eltérnek amazok az utóbbiaktól, annál jobban téved az ember hamis útakra, amelyek haladva emberi formájából kivetkőzik. A természeti törvények békességet hirdetnek nekünk. Nap, hold, csillagok békében megférnek egymás mellett haladva mindenik a maga pályáján. Az évszakok szép rendben váltakoznak a nélkül, hogy egymásba ütköznenek. A mező, a föld minden évben meghozza a maga termését az emberi és az állatvilág táplálására. Szóval az ember körül minden békességet predikál s ő még sem tud békében maradni. Vágyik arra, ami nem az övé; szeretne idegen nemzeteket leigázni s azok vagyonába beleülni. Bizony a dicső ember e világháborúban túl teszi magát minden isteni és természeti törvényeken s a józan ész szinte megborzadva kér-

dezi: hát ez az a nagyszerű kultúra, amelyre a mai emberiség annyira büszke volt? ez az a békés testvériesség, amelyet hazug ajkak oly igézően tudtak hirdetni évek óta? Minő csalódás ért bennünket! Egy lépéssel sem vagyunk tovább erkölcs tekintetében a népvándorlás korszakánál. Sőt hátrább állunk annál, amennyiben a népvándorlás korszakában az emberek nyíltan kifejezést adtak hódítási vágyuknak, ma már ezt a vágyat eltitkolják, de a cselekedet elárulja, hangoosan hirdeti.

Aratás van. Az áldott anyaföld, a dicső természet oly jó. E nyáron bőven megjutalmazza munkásait. Mintha csak e bő aratás elismerés akarna lenni a gondviseles részéről a magyar néppel szemben azon erkölcsi alapért, amelyen állva vívja meg az óriási tusát. A történelem, ez a szigorú páratlan bíró majd ki fogja mutatni azt az önzetlen, tiszta, becsületes szerepet, amelyet a magyar nemzet ebben a háborúban játszott. Ennek a nemzetnek a lelkiismeretere soha sem fog árnyat vetni e világháború emléke. Úgy az egyesek, mint a nemzetek sem vonhatják ki magukat az erkölcsi törvények alól büntetlenül. Aki másokat akar megsemmisíteni, maga semmisül meg. Mi a magyar nemzet, nem akartunk bántani senkit; mi élni akarunk s ezt az életet

TÁRCA.

Aratáskor.

Sóhajok földje ez a föld ma,
Hol nincs öröm bánat nélkül.
Szived hiába volna gazdag;
Jársz koldusan, nagy szegényül.
Ha föltekintesz a földről égbe:
Sóhajokat hallsz szállni a légből
És lelkekből is sóhaj fakad;
Koldus-szegénynek érzed magad.

Hiába a nyár gazdagsága
S kincsesel rakva künn a határ:
Te csak azt látod, aki nincsen;
Lelked, akit hiába vár.
Mig dől a kalász a kasza alatt:
Te azt látod, aki már nem arat,
Mert learatták — talán télen —
Vérrel áztatott csatatéren.

Kik tavaly még itt vágta rendet
Vidáman, míg szölt a nóta:
A bösz vihar hány erős férfit
Tört közülök ki azóta!?

Sok kaszás pihen bús idegenben,
Sivatag pusztán vagy rengetegben.
És idehaza se hallni dalt;
Nyár van s a határ majdnem kihalt,

Sóhajok földje ez a föld ma;
Nem olyan, mint nyáron szokott.
Másut jár az arató lelke,
Aratásba habár fogott.
Mig rendre vágja, mit a föld termett
S marokra szedi az asszony, gyerek:
Gondolatban a csatát járja
S ő is az ellent, öli, vágja.

Sóhajok földje ez a föld ma...
Hol van, ki még tavaly vetett?...
Ah, a nagy világfelfordulás
Be sok magyart eltemetett.
Ám azért népem, büszke magyarom.
Ki vért vetettél sovány ugaron:
Bizzál! szent ügyed el nem vezett;
Győzni fogsz, mert az Isten vezet.

Erdélyi Imre.

elrabolni nem engedjük semmi hatalom által sem.

Aratás van. Határainkon túl hazájukat védik a magyar bakák, az idehaza maradtak a mindennapi kenyeret nyújtó kalászkokat vágják le. Mindenik fél nagyszerű munkát végez a magyar nemzetért. Régen 1241-ben a magyar nép a tatároknak aratott, ma ő magának arat. Nincsen egy talpalatnyi föld sem e hazában, amelyet ellenség tartana megszállva. Azért a mi mostani aratásunk, ha itt-ott könnyek, — az elesettek felett hullatott könnyek — öntözék is a mezőket, nem vigasztalatlan, hanem biztató s olykor-olykor csüggedező szívünk előtt a jobb jövő záloga gyanánt tűnik fel.

Élesd, 1915 július 10.

Dr. Veress István.

Önfeláldozás az antik irodalomban.

(A Vörös-Kereszt Egyesület javára 1915 június hó 27-én Debrecenben rendezett matinén előadta: **dr. Hegedűs István**, egyet. tanár)

(Folytatás és vége.)

Legmeghatóbb azonban az antik irodalomban a férjért való önfeláldozás, melynek Alcestis adta megragadó példáját. Admetusnak meg kellett volna halnia, csak úgy szabadulhat, ha valaki feláldozza magát érte. Az áldozatra a felesége, Alcestis vállalkozik s így bücsuzik férjétől:

Admetos!

Mielőtt meghalnék, halld meg kívánságomat:
Becsülve téged, éltedért egy életet
Adok cserébe, csak hogy lásd e napsugárt,
És meghalok, s nem kénytelenségből teszem.
Thessaliából kaphattam vón más urat
S gazdag királyi laknak volnék asszonya.
Nem vágytam élni elveszítve tégedet
Kis árváimmal s ifjúságom eidobám.

Hát éljetez mind boldogul. Férjem te rád
Dicsőség az, hogy a legjobb hitvest bírad,

S ti rátok, gyermekim, hogy a legjobb anyát.
Megmondom azonban, hogy mégsem pusztult el Alcestis,
mert Heraeles kimentette őt a halál karjaiból. Menekülése a férjéhez is kemény próbája volt. Az alvilágból visszakerülteknek ugyanis három napig nem volt szabad fátyolukat felemelni, s Admetos, ki ígéretet tett feleségének, hogy a halál után is hű marad hozzá, látva az Alcestishez hasonló nőalakot, már-már megtántorodott hűségében, mikor végre harmadnap multán fellibbent a

fátyol, s maga előtt látta az ő önfeláldozó, hűséges feleségét.

De van még nagyobb hősiség is. Ez az emberiségért való önfeláldozás. Ennek történeti alakja Sokrates, mythikus képviselője Prometheus. Sokrates az igazság vértanúja. Az ő alakja lett Platon spiritus familiaris-a, a legbonyolultabb bölcseleti problémák megoldója, de ami ez alkalommal, minket érdekel első sorban: az ideális állam alapvetője. Az ideális állam első könyvében Thrasymachus alakja: az erősebb jogát, a bellum omnium contra omnes elvét képviseli, ennek hazugságból összerótt elméletét az erősebb jogáról a zsarnokság jogtiprásának igazolásáról, Sokrates fényes dialecticával, de még inkább egy nagy hit az igazi emberi érték védelmében, összerombolja, hogy a politikai hazugságok szemfényvesztő pókháló szövetének letisztítása után támadt tabularasan fölépítse az igazság uralmát, melyet a római jog e fenséges formulával tett örökké élő elvé: *sum cuique tribuere*. Kiki érezze, hogy egy oly collectiv egész részese, annyi joga, amennyi tehetsége, annyi jutalma, amennyi munkája van.

A másik a mythikus önfeláldozás képviselője: Prometheus, ki a kulturát vitte be az emberek közé, s a kegyetlen istenséggel szemben védelmezi az emberek kulturára való jogát. Zeus megúnta a folyton alkalmatlankodó embereket, haragjával szemben Prometheus veszi őket pártfogásába, s a kultúra áldásaival ismerteti meg őket. Ezért bűnhődnie kell Prometheusnak, s a kegyetlen istenség a Kaukázus egy vad sziklájához láncoltatja. A büntetés ezzel az emberi nemet is éri, mit Prometheus e szavakkal fejez ki:

Barátainknak lelke fájhat értem.

Majd elmondja Prometheus, mi mindenre tanította meg ő az embereket. Ő ismertette meg velük a számolást, a betűvetést, az emlékezetet, a szántást-vetést, a háziállatok használatát s a hajózást. Tud azonban egy nagy titkot is, hogy t. i. nem mindig Zeus lesz az úr, mert hatalmát megdöntik majd. Ettől maga Zeus is megremeg. Hermest küldi hozzá alkudozni, ki biztatással, szép szóval, majd fenyegetésekkel igyekszik tőle a titkot kicsalni e szavakkal:

Tekintsd meg,

Hahogy nekem szót nem fogadsz, minő
Vihar s minő nyomornak árja zúdul
Menthetetlenül reád. Először itt e
Zord szirttetőt atyám a menny tüzével
S dörgéssel elszakasztva, testedet
Elássa — kökarjával átölel.
Csak majd sok év után kerülsz ki újra
Napfényre; Zeos szárnyas kuttyája, véres
Kesely, vadul marcongja tagjaid' —
És nem hívott vendég gyanánt lejárva,
Naponta rágja barna májadat
E gyötrelmem végét csak úgy remélhedd,
Ha tán az istenek közül akad, ki

Költségvetést díjmentesen készít.

BARTHA ISTVÁN

A magyar államnak és a vármegyének állandó vállalkozója.

kövező-mester és útépitési vállalkozó Debrecen, Kossuth-utca 35-ik szám alatt.

Városoknak és községeknek készít gyalogjárdákat faragott kővel, téglával, kocsi-utakat mindenféle kivitelben, — úgyszintén átrakásokat is jutányosan elvállal. ++++ Telefon-857.

Felvált e kínáidban és reá lesz,
S leszáll a vak Hajdeszbe.

Prometheus azonban a fenyegetésektől meg nem rendül
s a végén ezt kiáltja oda:

Most nem csupán szóval, de tettel is
Reng már a föld;
Felmennydörög — s mély hangja bögyve kél; a
Villám tüzes kígyói átéikáznak;
A forgó szél a port kavarja; minden
Szélnek fuvalma lejtve szembeszáll;
A tenger együvé vegyült a léggel.
— Zeüstől ily ítélet ér ma engem —
Nyilván remegni készve. Oh anyámnak
Szentsége, óh ti, mindenek
Közös világát ringató legek:
Láttok, mi érdemtelen estem el.

Még egy dolgot említek fel: Lykurgus szónok perét
Leokrates ellen. A chairenciai ütközet után az athenaeiek
azt a határozatot hozták, hogy hazáját senkinek sem
szabad elhagyni, sőt mindenki köteles a haza védelmére
fegyvert fogni. Aki pedig mégis eltávozik, az halál fia
legyen. Leokrates a határozat ellenére elmenekült,
Rhodusba ment, hol mindenféle áhíreket terjesztett
hazájáról s ily módon még gúny tárgyává is tette. Évek
multával azután visszatért Athénaébe, hol Lykurgus
hazaárulás címén vádat emelt ellene. A példák egész
özönét idézi a szónok, hogy mint bántak őseik a haza-
árulókkal, s ezt a háború mai válságaiban nekünk is
igen tanácsos lesz megjegyeznünk. A férfi gyávaságával
szemben hivatkozik Lykurgus Erechtheus leányának
nemes és nagylelkű önfeláldozására, s az anyának,
Praxitheának, szájára adott következő Euripides-féle
verseket idézi:

Mert hogy ha számot ismerek, s tudom, mi nagy,
Mi kisebb: egy család hatalma semmiség.
S egész hazának romlását nem éri meg.
S ha férfi sarjat szütem von' leány helyett,
A dardahariba felelem nekül
Előre küldeném. Olyan legyen fiam,
Hogy férfihariba' messze tündéköljön ő,
S ne hitvány bábként vesztegeljen hasztalan.
Sok jó leventét elpuhitott harc előtt,
Ha indultában édes anyja könnyezett.
Útalom azt a nőt, ki szép halál helyett

A gyermek éltét megkívánja vétkesen.
Közös dicsőség és közös sir várja azt,
Ki társival közös csatában elbukott.
Ha egymagában elhal lányom a honért,
A pálma lombját egymagában kapja meg,
Kedves szülőit s két tulajdon véreit
Megmenti. Mindez szép jutalmat érdemel.
Csupán természet fűzi őt hozzám, s ezért
Hadd vesszen ő hazám helyét! Ha ez bukik,
Vajjon mit érek édes gyermekimmal el?

Egy kérdést vetek még fel, hogy mikor lesz e
szörnyű küzdelem vége? Ki tudná megmondani! De
egyedül tudok és azt a történelem tanulságaival tudom
igazolni, hogy tartós béke csak az igazság diadalával
járhat együtt.

A harminc éves háború a vallásegynélőség nagy
elvét hozta diadalra és hosszú időre békét hozott a
világnak. A mai háború a történelmi jogok érintetlen
szentségét vivja ki: ennek elismerése fog nyugalmat
teremtteni. A kalandor politika, a kalóz politika megbukik.
A Platon államának alapelve jut diadalra, a suum
cuique tribuere. S elbizakodottság nélkül mondhatom,
hogy ha a jó Isten a békét meghozza, ennek megkötése
felett a magyar igazságérzetnek kell örködni.

Újra a történelem tanúsítja, hogy amikor a magyar
a maga teljes önállóságában döntőszerephez jutott a
világesemények nagy forgatagában, mindig az igazság
és méltányosság elvét képviselte. Árpád e hazában az
egymás ellen dulakodó, nemzetalkotó erővel nem bíró
fajok közé békét, rendet és egyetértést hozott. Szent
Lászlót, mint a keresztyén leventeség ideálját, az em-
beriség legrajongóbb, legábrándosabb harcában, a közép-
kor lelkének legmegfelelőbb küzdelemben választották
vezérül. Mátyás, a diadalmas, Bécsben megértette, hogy
ne bántsd a magyart és legtöbb jogcímül a halhatatlan-
ságra az igazságot választá. Kossuth az alkotmányt
követelte az osztrákokon hosszú, fájdalmas százéves
küzdelem után. Deák Ferencz e követelést megújította
és a horvátoknak fehér lapot ajánlott.

Igy köt békét a magyar!

De legyen bármi, egy el nem veszhet: az önfel-
áldozás értéke. Történjék bármi: a Zrinyi Honák, a
Teleki Blankák, a Damjanichnek hazájában az önfeláldozó
szeretet hőseinek és hősnőinek sorozata meg nem sza-
kad soha.

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasszer J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak,
zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szá-
llítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

Nyílt levél „Vállaji“ barátomhoz.

„Úrvacsoraosztás napján mondandó predikációkról“ címen látott napvilágot azon indítványod, hogy: „szedettvessenek be másolatban a tiszántúli egyházkerületi tanító uraknál, de a lelkész uraknál is levő úrvacsoraosztás napján délután mondandó predikációk és ezeket egy, arra az egyházkerület vagy püspök úr által kirendelt bizottság vizsgálja felül és amely predikációk alkalmasoknak találtattak, az egyházkerület költségére adassanak ki és a tanítók, lelkészek és legátusok köteleztessenek annak megvételére, a tanítók és legátusok részletenként fizetvén ki a predikációs könyv árát“.

Cikkedet ezzel zárod kedves J. barátom! hogy: „Megtettem indítványomat, szóljanak hozzá lelkésztársaim. Szerintem a szükségesség követeli indítványom elfogadását. A bajon nem lehet másként segíteni, csak így. Aki jobbat tud, indítványozzon jobbat“.

Nos hát én hozzá szólok tett indítványodhoz... Előre kijelentem azonban, hogy sem felhozott indokaid mindenikét, sem indítványod teljes egészét magamévá tenni nem tudom. Azt azonban aláírom, hogy tényleg nagyon kevés úrvacsoraosztás utáni beszéd van nyomtatásban s ennek okát én is abban találom, hogy ez úgynevezett „kanonikus“ alkalmakkor és a legátust járató egyházakban csak ritkán predikálnak lelkészek úrvacsoraosztás napjának délutánján s talán épen ezért nem igen adták nyomda alá úrvacsoraosztás utáni predikációjokat azon lelkészek sem, kik ilyeneket írtak és mondtak...

Ezek szerint „a szükségesség“ kérdésében egy nézetten vagyunk barátom! Ámde hivatott indítványodat egyrésztől kivihetetlennek, másrésztől a lelkési karra nézve teljesen megaláznál tartom, mert, hogy hosszadalmas ne legyenek, legyen elég arra

utalnom, hogy az általad ajánlott módon összegyűjtött munkák egy része bizonyosan nélkülözne az autentikus jellegét s ha még íróik feltüntetve volnának is, az esetben is leírasi hibák, kihagyások-betoldások fordulnának itt elő, de meg írói jogsérelem is esnék; továbbá sem tanítók, sem lelkészek, sem legátusok nem volnának arra kötelezhetőek, hogy ezen predikáció-gyűjteményt megvegyék és használják; az meg, hogy ha annyi száz református lelkész közül nem akadna 30—40 olyan, aki legalább 4—5 úrvacsoraosztás utáni predikációt írni tudna, vagy hajlandó lenne, — szerintem —, nagy „szegénységi bizonyítvány“ volna reánk nézve, ilyet feltenni nem vagyok hajlandó!...

Ugyanazért, ellenindítvány gyanánt, azt javaslom, hogy vállalkozzék valaki lelkésztársaim közül arra, hogy intézzen felhívást összes református lelkésztársainkhoz, felkérvén őket, hogy meghatározott idő keretén belül, küldjenek hozzá akár nyomtatásban már megjelent, akár írásban meglevő, akár ezután megírandó úrvacsoraosztás utáni predikációjokból legalább 4—5-öt s azokból akár a „szerkesztő“, akár egy „szerkesztő bizottság“ — megbíralás után — válassza ki a megfelelőket s meghirdetett előfizetési módon legyen a könyv kinyomatva s a megrendelőknek elárusítva.

Igy a törvényes út megtartva, a cél megvalósítva, a szabadakarat sértetlenül maradván, a lelkési önértet megalázása ki lenne kerülve.

Ilyen módon egyidőre legalább a szükségnek megfelelő számú és minőségű úrvacsoraosztás utáni alkalomra használható predikáció állana rendelkezésére az azt igénylőknek.

Egyébiránt jól tetted barátom! hogy indítványoddal a kérdést napirendre hoztad, legalább alkalmat szolgáltatnál arra, hogy a gondolat testet öltjön, a közel, vagy távolabbi jövőben! **Dombi Lajos.**

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen

Piac-utca 20. sz., Városház sarkán.

Raktáron tart különféle peronoszpora permetezőket, kénporfúvókat, **kerti öntöző kannákat**, kerti padokat és vasbutorokat. Gummi és vászon tömlőket.

:: Mindenféle gazdasági és háztartási eszközök nagyválasztékban. ::

**Néhány szó Vállaji indítványához (Az úrvacsora-
osztás napján mondandó predikációkról.)**

Mely csend ez... mit jelenthet e néma hallgatás? Vagy annyira jó és talpra esett az indítványom, hogy egy nagy hallgatással „elfogadtatik”, vagy annyira rossz, hogy egy nagy nevetéssel „elvettetik”. Ne töprengjen soká Vállaji, igénytelenségem megtöri a csendet. Sem egyik, sem másik.

Hogy cikkét milyen érzellemmel és gondolattal fogadják, három kategóriába osztja, az embereket; én például a negyedikbe tartozom, s cikke felé az aesopusi mesék mottóját írom: Duplex libelli dos est. Nevetve gondolkodtam, vagy ha tetszik, gondolkozva mosolyogtam. Gondolkodásra maga a téma felvetése; mosolyra annak keresztül vitele ösztönzött.

Hogy ilyenemű predikációkban a hiánynál csak egyes beszédek elterjedettsége és elesépeltsége nagyobb, eléggé bizonyítja, hogy három egymás utáni legátusom egy és ugyanazon beszéddel „állott meg az ajtó előtt... és zörgetett”.

Hogy szükség van rájuk és nem részesülnének az újabb időben kiadott testvéreik hideg és mostoha sorsában, közömbös fogadtatásában; a tanítók és legátusok orcapirulás között előadott „nem találtam mást” mentegetődzése, eléggé hathatós érv, nemkülönben a tanító nélkül maradt lelkész ijedt kapkodása a „katekizációs” könyvhöz, vagy rémült futása a szomszéd kántorhoz.

Hogy a lelkészek nem igen írnak ilyen predikációkat, az tény, de ennek oka nem a Vállaji által jelzett körülmény „az ifjakkal a gyakorlottság, a tehetség vagy a kedv; az öregeknél csupán a kedv hiánya; (az ifjúság könnyen sérthető és érzékeny) hanem az, ami különben vétkes könnyelműség, hogy a lelkészek általában nem érzik ennek önnönmagukra vonatkozó szükségességét, az egyetemes szükségesség előtt pedig szemet hűnynek: „Akinek a foga fáj, tartsa rajta nyelvét”.

A téma felvetése tehát célszerű, egyben időszerű is — óh bár közelebbről fenyegetne már az általános államosítás veszedelme (t. i. az iskoláknál); de keresztül vitele egy kicsit naiv.

Mit gondol Vállaji, hogy néznek ki az e nemű közkézen forgó beszédek?! Óh be soknak fekete salonkabátja változott át az időben az ideálisabb zöld színre, be sok, különben technikailag szép beszéd viseli az avatatlan mester rettenetes kontár öltögetéseinek fájdalmas nyomait; be sok szenvedett eredetiségéből kiforgató csonkítást. Összegyűjtésük esetén nagyon sok talán neves író szégyenelné magát, sőt az aláírott név még a papíron is elpirulna. És az a javaslatba hozott bizottság nevetne-e, sirna-e

nem tudom? De igenis sejtem, hogy valami olyan érzés fogná el, mint mikor ennek az ítéletes háborúnak egy-egy nagy napja után, sebesült szállító vonaton látná a hősök csonka-bonkáit, megtépett, meggyötört szerencsétleneit. Az pedig, hogy 50—60 beszédet 2—3 ember átdolgozzon, merő képtelenség.

Igaz, hogy Jézus azt mondá: Szedjétek fel a maradék darabokat is, hogy azokból semmi el ne vesszen; az is igaz, hogy meg kell emlékeznünk azokról, akik előttünk jártak; de hát kinek jut most eszébe aratás idején, elesépel szalmával rakni meg búzahordó szekerét, vagy az időt kalászszedégetéssel tölteni, mikor olyan sok az aratásra váró gabona. Az is igaz, hogy ez a háború a kedélyeket nagyon felbuzdította a gyűjtésre: emlékezetnek okáért is. Ám gyűjtessenek össze az ilyen nemű beszédek, s amelyek még nevezetökre méltók, adassanak ki, egyházi irodalomtörténeti szempontból: de sokkal célszerűbb, hogy mint a hadvezetőség bölcsesége, összegyűjtven a régi öntvényeket: új alakban nyer gyna erőforrásokat; ne szégyeljenek a lelkészek hozzányúlni a régi beszédekhez; simogassuk, tatarozzuk, öltöztessük, amputáljuk egyházi irodalmunk eme megtépett sebesültjeit, így lesz és csak is így lehet ezeknek némelyike büszkesége egy megjelenő új kötetnek. Mert én a súlyt elsősorban és főképen az új beszédekre helyezem. Én jobban bízom az ifjúság gyakorlottságában is, tehetségében is, kedvében is; nem különben az öregek kedvében, mint Vállaji.

Időben és anyagban egyaránt sokat nyerünk, ha valamelyik jelesünket, ki e téren járatos (nem akarok neveket említeni) a főtiszt, egyházkerületi közgyűlés megbízta, egy kizárólag ilyen beszédeket tartalmazó terjedelmes kötet szerkesztésével, meléje esetleg egy bíráló bizottságot is rendelve, nem feledkezvén meg senkinek méltó jutalmáról. Tüzes-sék ki áztán beszédenként a majdan megjelenő kötetnek ingyen megkapása, vagy csak a legcsekélyebb honorarium is (mint az „Igehirdető”-nél) — hiába az anyagságot a mostani időben kizárni lehetetlen — meg fog kezdődni a munka, s egy-két hónap leforgásával sajtó alá kerülhet egy olyan munka, amely hosszú időre el fogja oszlatni Vállaji és mások aggodalmát.

Hogy miképen terjedjen el a kötet, kik vásárolják meg, van rá sok mód, melyekről még most gondolkozni felesleges, no meg hiszem is, hogy a kötet ereje, hasznossága és életrevalósága útát fog magának törni a közömbösség és a szegénység pusztáján is. Lehet, hogy egy kicsit optimista és idióta is vagyok; de azért is hála az örök Gondviselésnek,

hogy nem tanított, mert nem tudott ellenkezőre tanítani az élet.

Ne vélje azonban Vállaji és senki más, hogy ezzel az ismételt predikáció-mondást kikerülhetjük, vagy kikerültetjük; ezt beszüntetni sok fel nem sorolható ok miatt lehetetlen; de annyit minden bizonytal elérünk, hogy „a kereső megtalálja, amit keres“.

Zárom azzal, amivel Vállaji: „Aki jobbat tud indítványozzon jobbat“.

Túristvándi 1915 június 27.

Tóth Sándor,
ref. lelkész.

* * *

A Vállaji barátunktól felvetett gondolat következtében megindult hozzászólások sorát lezárjuk, eléggé ki lévén merítve a kérdés. A magunk részéről csak rövid megjegyzést fűzünk a vitatott tárgyhoz. Mi azoknak a „szétszóródott csontoknak“ — akár egyházhatósági közreműködéssel, akár másképen való összegyűjtését szükségtelennek tartjuk. Ha van baj: a gyógyításra radikálisabb kurát kell fordítanunk. Mi, ha délelőtt kiosztottuk az úri szent vacsorát: délután ismét elmennénk a templomba, hogy együtt énekeljük a gyülekezettel, hogy „Hirdetvén az Úr halálát, Uram, neked adunk hálát“. És elvégeznők az istenitiszteletet délután is. Hogyan érezheti a lelkész magát akkor, amikor vasárnap délutánra ő otthon marad, a gyülekezet magára hagyva nála, nélkül énekel? a tanítója pedig szolgál ő helyette? Ha egy tanító van, de van orgona, ez az orgona hallgat. Hogy hát a lelkész kifáradt, méltóztatnak mondani? Hát a tanító, aki a délelőtti folyvást énekelte? Ez nem volna kifáradva? Hanem bírja a délutáni órában egyfelől az énekvezetést s azon kívül a szószéki szolgálatot is? Méltóztatassanak igazságosan gondolkozni rajta... Mármost mihelyt személyesen végeznek a lelkészek évenként csak három úrvacsoraosztás után is a délutáni templomozást: a szükség megteremti az alkalmi predikációkat is. Az ünnepi legátusok pedig intenzívebb előkészítésben fognak részesülni a lelkészképző intézet kebelében. Előre tudjuk, hogy a mi javasolt kúránk visszatetszést fog szülni némelyeknél. De talán csak a kényelmeskedőknek. Ezeknek majd csak elbirjuk a neheztelését. A kötelességismerő lelképásztor nem hagyja magára nyáját az úrvacsoraosztás délutánján sem, hanem végig éneklő a hívekkel, hogy „Amely fogadást nem tettünk, midőn asztalodról ettünk; Uram! segélj, hogy megálljuk, a bűnöket megutáljuk, Köztük a kényelemkeresést is. Szerk.

Napról-napra.

XXXIII.

Február 13.

II. Béla meghal 1141-ben.

Szén alatt Piller ezredes megveri Deym tábornokot; Palánkán Hrabovszky százados a szerb felkelőket; Szörghen Hadik ezredes Theodorovics tábornokot. Tornalján azonban Selick megkergeti Dembinszkyt. 1849.

Elég egy napra.

Február 14.

Berzsenyi Dániel meghalt 1836-ban.

Király-Németi. Két zászlóalj honvéd s négyszáz lengyel harcolt itt Rickó vezetése alatt Urbánnal. Háromszor verik vissza az ellenséget. De Urbán nem tágit, negyedszer is rohamra vezényel. Rickó zászlót ragad a kezébe s szóval-tettel lelkesíti katonáit: Utánam fiúk! Csak még ezt az egy rohamot verjük vissza s győztünk! — Ebben a pillanatban erős lökést érez mellén. Nehány lépésnyire még botorkál s aztán összerogyik. Attiláján, ép a szíve fölött, kibuggyan a piros meleg vér. Az utána nyomuló honvéd lehajol hozzá, hogy segítsen neki. „Golyó talált... Nem baj... Csak előre fiam!“ — sutogja a vezér elhaló hangon. S ajka örökre lezárul.

Fuit. — Rickó halálával a sereg bátorságát veszti s Kolozsvár felé menekül. 1849.

Eszékvár Trebersburg tábornok előtt megnyitja kapuit. 1849.

Február 15.

II. Ferdinánd király meghalt 1637-ben. Egyike volt... no de hagyjuk. A halottakról vagy jót, vagy semmit. Jellemzésére fogadjuk el Szalay bírálatát: „tetteit némileg menti az, hogy tiszta meggyőződésből követte el azokat.“ Horváth István másként emlékezik meg róla. Horváth ezt a szót „német“ csak ritkán ejtette ki becsmérő jelző nélkül... ,sohasem azután, hogy II. Ferdinánd történetét áttanulmányozta! — Elég.

Február 16.

Melanchton született 1497-ben.

Február 17.

Zrinyi Ilona meghalt 1703-ban, Nikodémiában, hová férjét: Thököly Imrét, a száműzetésbe elkísérte. A szerencsétlen sorsú fejedelmi hölgy erős lélekkel viselte el szenvedéseit; halálos ágyán is csak az fájt neki, hogy távol hazájától kell elköltöznie a földi világból. Utolsó pillanatig mellette maradt hű apródja előtt csak erről panaszkodott.

Madách Imre a mai napon kezdi megírni örökszép művét: az ember tragédiáját. 1859.

Petőfi lemond tiszti rangjáról. Mert hát nem szeretette a nyakravalót, meg a kesztyűt. Így állított be egyszer Mészároshoz is. Az ósdi és szigorú tábornok azonban rögtön észrevette a szabálytalanságot. „Miféle illetlenség ez, így megjelenni előttem? — rivalt rá haragosan. — Ha ön tiszt: úgy ismernie kell a reglamát. Előbb kössön nyakkendőt, húzzon kesztyűt, amint az egy tiszthez illik, akkor majd szóba állok önnel.” — Petőfi haragtól égő arccal, önérzetében mélyen sértve távozott. Hát így bännak vele? Hát ezt érdemelte ő meg a hazának tett szolgálatai fejében? Nem, ezt a megaláztatást nem fogja tűrni, inkább lemond tiszti rangjáról. És úgy tett. Lemondó levelét nem közlöm, de helyén való a költemény, amely a lemondó levelet kísérte:

„Nyakravaló nélkül akarod megvédeni hazádat?
 Őh te szamar, te, minő ostoba gondolat ez?
 Honszeretet, bátorság s más mind kőlc; az a fő
 A katonában, hogy nyakravalója legyen.
 Mészáros Lázár, akitől én ezt tanulám; s ő
 Tudja, hogy a legfő hősből a nyakravaló:
 Mert hisz az ő hada, mely oly hőslég megfutamult volt,
 Egytől-egyig mind nyakravalóba' vala.
 Nyakravalótalanok, takarodjatok a csatatérről!
 Éljen Mészáros! s éljen a nyakravaló!”

Hat ehhez nem kell kommentár. Midőn két hazafi ütközik össze... így!... csak annyit mondhatunk: magyarok voltak!

Petőfi visszament az erdélyi hadsereghez s önkéntes szolgálatra jelentkezett. Bem, aki mit sem tudott a lemondás előzményeiről, csodálkozva kérdezé: „De hát voltaképp mi történt önnel?” Petőfi röviden elmondotta a nyakravaló történetét. „Szamárság! Osztrák copf!” — pattant fel az öreg. Mintha nyakravaló nélkül nem lehetne szolgálni a hazát. Szót se a lemondásról. Én ezzel visszahelyezem régi rangjába, s ön e peretől fogva ismét százados és hadsegédem.”

És ezt már megint nem a lengyel, hanem a magyar Bem mondta.

.....“

Megértettem Nagytiszteletű szerkesztő urat. Sok mondani valóm volna még. Hanem a parancs: parancs. És én sietek tovább. De ne tessék türelmetlenkedni! Úgy sem soká tart már! Sőt ma is végezhetünk, mert mitől is jó a papirkosár?!

Február 18.

Luther Márton meghalt 1546-ban.

A nagyszabeni szászok állást foglalnak Luther tanai mellett. 1529.

Nagyt. Szerkesztő úr! Ma nagyon rossz kedvemben vagyok. Talán ezért nem tudok örülni ennek a történet...

dolognak sem. Mert hát szászok csinálták. Szászok! — No hát egyszer egy Wasz gróf Nagyszabentől pénzt akart kölcsönözni. A tanács urai egyenként mind megígérték, hogy a kölcsönt megadják neki; mikor azonban a gróf benyújtotta a váltóját, a kölcsönt a szászok egyhangú lelkesedéssel megtagadták. A gróf úgy tett, mintha nem haragudnék s meghívta ebédre a városi urakat. A szászok örültek, hogy a gróf nem haragszik rájuk a kölcsön megtagadásáért s szépen kiöltözködve elmentek hozzá ebédre. A gróf nagyon szívesen fogadta s mindjárt asztalhoz ültette őket. Ebéd előtt az inasok egy nagy kondért tettek az asztal közepére s aztán abba táltak bele mindent, amit bevitték: levest, halat, sültet, salátát, süteményt s végül hozzáöntötték a bort és a fekete kávé is. Mikor már minden benne volt az üstben, a gróf megkínálta a szászokat. A vendégek csak szabódtak s nem akartak kanalazni az üstből. A gróf végre föllállt s szólt: „Ilyenek vagytok ti, szászok, mint ennek a kondérnak a tartalma; egyenként igen kedves, jó emberek vagytok, amint hogy jó külön-külön a leves, a sült, a saláta és a sütemény is, — de együttvéve éppen olyan kotyvalék vagytok, mint ennek a kondérnak a tartalma!”

Gabányi Miklós a szamosújvári örményekre fogja ez anekdotát; de én gróf Teleki Sándortól így hallottam.

Debreczeni Márton meghalt 1851-ben.

Klapka Kázmér megveri Collaredo ezredes osztrákjait. 1849.

Andrássy Gyula gróf meghalt 1890-ben.

Február 19.

Kis János meghalt 1846-ban.

Szemere Pál született 1785-ben.

Jókai Mór született 1825-ben.

Hrabovszky százados Kiszácon megveri a szerb felkelőket. 1849.

István főherceg, nádor halála. „A boldogtalan főherceg — írja Gracza — Budáról egyenesen Bécsbe ment, ahol a nádori méltóságról leköszönt. Az uralkodó család azonban, dacára engedelmisségének, haraggal fordult el tőle. Száműzték az udvartól. A főherceg neje birtokán: Schaumburghban húzódott meg. Itt élt feledve és feledten hosszú éveken át. 1857-ben, Rudolf trónörökös születése végre meghozta neki is az uralkodó bocsánatát, Rangját, birtokait visszanyerte, de Magyarországra nem volt szabad visszajönnie. Nem is jött, csak mint halott. 1867-ben halt meg Nizzában.

Garbóci.

Dr. Baksa Lajos konventi előadó levele.

Nagytiszteletű Szerkesztő úr!

Becsés lapja folyó hónap 26-án kelt számában „Levél a szerkesztőhöz” cím alatt közzétett helyreigazító levelemre tett észrevételei folytán tájékoztatásul a következőkről értesítem:

1. a lelkészi nyugdíj-intézet életképességére vonatkozó matematikai munkálat a konventi jegyzőkönyvbe nem vétetett föl. Annak idején közkézen forgott s a zsinati tárgyalás során (L. zsinati napló II/a. kötet 665., 670. és 690. lap) illetékes megállapítást nyert, hogy az intézet évi örökös szükséglete (deficit) 400,000 korona.

2. Az özvegyi évjáradéknak 500 koronáról 600 koronára, az árvák segélyének pedig 100, illetve 150 koronáról 120, illetve 180 koronára emelésén kívül még más jelentékeny változások is álltak be, melyeket Nagytiszteletű Szerkesztő úr észrevételei figyelmen kívül hagynak. Ugyanis:

a) a lelkészi nyugdíjigénynél az 1913. évi XXXVIII. t.-c. által biztosított korpótlékok is beszámíthatnak (93—1913. sz. konv. hat.);

b) a nyugdíj-intézeti tagok száma az alapszámításoknál felvett 2036 helyett ma már 2200 s a nyugdíjigény alapjául szolgáló összifizetés az alapszámításoknál felvett 3.749,720 korona helyett ma már 5.750,000 korona, mely összeg a korpótlékok útján s részben még a magasabb lelkészi javadalmak létesítése útján is emelkedni fog.

Nyilvánvaló tehát, hogy ezen változásokkal nincs arányban az intézetnek a felemelt államsegélyből adott további 133,333 korona 34 fillér dotáció s így Nagytiszteletű Szerkesztő úr észrevételeivel szemben is fenn kell tartanom azon állításumat, hogy az özvegyek és árvák javára a folyó évre megszavazott 20% emelés már a szükséges tőkésítés rovására történt.

Ezt jelentettem az egyetemes konventnek s ezzel köteleltséget teljesítvén, talán még sem szolgáltam rá a személyeskedő támadásra.

Az Ari Dániel ügyében pedig csak sajnálni tudom, hogy a levelem végén ezen ügyre vonatkozólag írt, de — mert magam is sajtóhibára gondoltam, — keresztülhúzott sorokat ennek és még külön kifejezett kérelmemnek dacára is leköszölni méltóztatott, ahelyett, hogy az egyetemes konventi titkár úr által beküldött helyreigazítás közzétételét volna.

Végül említett lapjának „Rovás” alatt ismét velem — ezúttal mint egyházkerületi világi főjegyzővel — foglalkozó cikkére megjegyzem, hogy az elemi csapások esetén adandó segély iránti kérvényekre blanquetták nincsenek (L. 126—1915. sz. egyház-

kerületi határozatot) s az egyszersmindenkori közalapi segélyek megszüntetésével az ilyen segélyek iránti kérvényezés és az ilyen kérvényezéshez előírt blanquetták s az ezeken előírt záradékolás és sorozás is megszűntek. Ezért nem tartottam szükségesnek az elemi csapások esetén adandó segély iránti kérvényeknek sorozását s ecélből az esperesi-kar elé terjesztését.

Budapest, 1915 június 29.

Tisztelettel

Dr. Baksa Lajos,
egyetemes konventi előadó.

* * *

Ezekre a sorokra a következőket jegyezzük meg:

Hogy újabb fedezet nélkül a nyugdíj-intézeti alapnál évi 400,000 korona deficit volt megállapítva, mi nem vontuk kétségbe. Miután azonban ez bő fedezetre talált a későbbi forrásokból: nincs miért többé róla beszélni. Mi az életképességre vonatkozó matematikai munkálatot szerettük volna látni. Hogy az „annak idejében közkézen forgott”, elhiszszük, de a közkezekből meg nem szerezhettük, hogy foglalkozhassunk vele. Ez nehezebb munka, mint az úrvacsoraosztás utáni prédikációk összeszedése. Zsinati naplónk sincs, tehát ott se szerezhettünk magunknak semmi információt. A mi idevonatkozó észrevételünk erőssége abban csúcsosodott ki, hogy ama régi munkálat készítésekor a nyugdíjazás mérve, tapasztalatok nélkül csak olyan hipotézisekre építve volt sejtelmesen megállapítható, amely hipotéziseket a mi sajátos helyzetünkben kifejlődő alakulás könnyen megcáfolhat.

Az újabb szükségletekre való hivatkozás ne vezessen félre senkit. Ha a korpótlék következtében a nyugdíj összege nőni fog: hát bizony a nyugdíj után kivetett belépési-, fentartói járulékok, tagsági díjak is nagy mértékben nőttek, és sok ezer koronát képviselnek évenként. Csak a tiszántúli egyházkerületet véve számításba, a fentartói járulék évi 7370 koronával, a tagsági díj 12,897 koronával emelkedhetett évenként, a belépési járulék pedig egy évi korpótlék után 121,605 korona körül járhatott. Ezekül az új korpótlékok után is nő minden újonnan folyósított korpótlék után. Ha hát a korpótlék beszámítás alá került a nyugdíj meghatározásánál: tekintélyes összegű bevételekre tesz szert az intézmény a díjak emelése révén. Az előadó úr a mérlegnek csak az egyik serpenyőjére mutatott rá, legyen óvatosabb, mert mi tudjuk, hogy van itt másik serpenyő is, mint minden mérlegnél.

Az meg ne rettentessen meg senkit, hogy a tagok száma emelkedett. Paraszt észzel is tudjuk, hogy minél népesebb a méhkas: annál biztosabban megél.

A biztosító-intézetek kalkulusa annál biztosabb, minél nagyobb a tömeg. Négy ember nyugdíjjal való ellátása négy tagból alakult társaságban nagyobb kockázattal és terhesebb feltételekkel jár, mint százannyi. Jól sejtettük, hogy az előadó úr sorát keríti a számokkal való dobálózásoknak. Ezért jegyeztük meg már korábban, és ismételtük lapunk 26-ik számában, hogy holmi mithikus homályba burkolt matematikai súlydobálgatásoktól ne vezetessük magunkat félre. Hozzá tesszük most, hogy az előadó úr konjekturái megmaradtak igen kétes értékű konjekturáknak, már csak egyoldalúságuknál fogva is. Ama „közkezen forgott” matematikai munkát számítása ma már túlhaladott álláspont. Ennyit látatlanba is el mertünk mondani. Új munkálatra lesz szükség, de ennek előállítására csak akkor kerülhet a sor, ha a lelkési karban történő nyugdíjazások mérete kifejeződött annyira, hogy a tapasztalt eredményre ilyen nagyszámú számításokat lehessen fektetni. Erre pedig még várunk kell.

Vad nem érhet azért, hogy bizonyos sorok keresztülhúzásától eltekintettünk. Mert hiszen mi a titkár úr „helyreigazítását” (?) is közöltük. Heti lap vagyunk, a közlést csak akkor tehetjük, amikor a sor reá került. A kihúzott sorok közlésével nem gyengíthettük az előadó és a titkár úr érveit. Gondoltuk, hadd szóljanak az érvek két forrásból is. Hogy hiába szóltak: arról mi nem tehetünk.

Ami végül a blanketták dolgait illeti, egyházkerületünk világi főjegyzője elfelejti, hogy az előadó úrtól a püspöki iroda kérést vett, hogy főtiszteletű püspökünk bizonyos közalapi segélykérvények tárgyában javaslatot tegyen. Idevonatkozólag voltunk bátrak megtenni az észrevételt, hogy a 78. számú (1915. évi) egyházkerületi határozatnál az előadói munkát a sorrend és összeg tekintetében elmulasztotta a javaslat megtételét, elvonta a kérvényeket az esperesi tárgyalástól. Ezek a kérvények egyházmegyeileg el voltak látva, úgy emlékszünk, hogy az egész ügyfolyamat kész kinyomott blankettán volt lejárva, csak az egyházkerületi javaslat hiányzott róla — az előadó mulasztása következtében. Szerettük volna, ha arról is megemlékezik az előadó úr, hogy világi főjegyzőnkhez ebben a kérdésben micsoda püspöki leirat és rendelkezés érkezett? És minő stádiumban áll ma a kérdés?

Láthatja t. olvasóközönségünk, hogy valamennyi észrevételünk közül egyre se érkezett megnyugtató válasz, kielégítő felvilágosítás. A dolgok menete ellen sokfelől hallunk panaszokat. Semmi örömünk nem telik abban, hogy szót kell tennünk, ahol visszás állapottal találkozunk. A védekező nyilatkozatok vagy a kérdés mellé néznek, vagy semmit nem mondanak, vagy olyan általános kijelentésekben, állítá-

sokban jelentkeznek, amelyekkel a kérdés nem lesz tisztázva. Kielégítő, mindenkit megnyugtató válaszokat várunk s ha ilyenek nem jöhetnek: legjobb lesz szép csendesen megszívlelni kifogásainkat, javítani a helyzetet s a beismerés erényével felejtetni a történeteket.

IRODALOM.

— **Háborús idők imádságos könyve.** Hadbavouul katonák és azok családtagjai részére. Írta: *Szolnok Gerzson*, hajduböszörményi református lelkész. Debrecen *Hegedűs és Sándor* könyvkiadóhivatala. 1915. Kis 8. r. 160 l. Ára kötve 1 korona.

Ezt a csinosan bekötött kis imádságos könyvecskét az alkalom és a szükség hozta létre. A háborús alkalom és a hívek lelki szüksége. Böven teremnek most az efféle irodalmi termékek: szinte nem győzünk annyit adni, amely nyi küzdő, vagy beteg katonáinknak és itthon epekedő családtagjaiknak kellene. Minden ilyenemű imádságos füzeteket, vagy könyvecskéket tehát örömmel fogadnak, főként, ha azok a célnak megfelelők. A Szolnok imádságait általában véve megfelelőeknek látjuk. Neki különben is jó neve van irodalmunkban. Imádságait sokfelé használják lelkészeink a templomokban és temetéseknél. Ezáltal a nép számára próbált imádságokat írni, melyeket sikerülteknek kell mondanunk. Hangulatosak, változatosak és a háborús érzéseket alkalmas módon juttatják kifejezésre. Könyvében a legkülönbözőbb alkalmakra lehet találni imádságokat. A hétköznapi és vasárnapi imádságok mellett vannak benne nagy számmal a harcoló hősök, sebesült, vagy beteg katonák hozzátartozói számára valók is. Annak feltűntetésére, hogy a szerző minden helyzetben lévő embernek igyekszik alkalmas imádságot adni a szájába, felsoroljuk csak a családtagok imádságát: szülének gyermekéért, egyetlen gyermekéért, özvegy anyának fiáért, apának, vagy anyának sebesült fia felgyógyulásáért, az unokáért, feleségnek férjéért, hadi fogságra jutott férjéért, eltűnt férjéért, szülének eltűnt gyermekéért, gyermeknek atyjáért, testvérnek testvérjéért, menyasszonynak vőlegényéért, meghalt hős özvegyének, árvájának, szüleinek, nagyszüleinek, menyasszonyának, barátjának imái, győzelmes csata után, ellenség legyőzéseért, tisztességes békéért való imádság. A könyv végén alkalmas zsolttár és dícséretversek is vannak. Ajánljuk.

— **Könyvismertetés.** Imádságok és beszédek. Háborús időben III. füzet. Nyári. Írta: Szentkirályi K. garbolci lelkész. Ha van biztos dolog a nap alatt, úgy biztos dolog a jóslás is, de csak Szentkirályi Károlyról, ha felőle azt jósoljuk, hogy ő írni fog. Közelebbi füzetét ismertetve, azt jósltam, hogy írni fog nyári füzetet is, ha Hindenburg keresztül nem húzza tervét. Hindenburg ugyan, úgy látszik, jókat alszik Varsó körül, a „változatlan helyzet”-tel egyáltalán nem zavarja a garbolci pap szorgalmas betüvetéseit; sőt hiába jött Mackensen úr is: a Szentkirályi Károly nyári füzetére mégis sor került. Itt van tehát a kész nyári füzet egy hétre való nyári reggeli és szombat esteli szép verses idézetes és háborús vonatkozásokkal teljes imákkal. A már előbb ismertetett, Szentkirályi színben született, költői

lendületű s az ő ékes tollával, rajongó hazaszeretetével megírott háborús imák ezek. Van a füzetben aug. 2-ára, a mozgósítás évfordulójára való igen szükséges alkalmi imádság; van továbbá háborúban meghalt honvéd sirja felett való beszéd és ima. Igen szép ebben a Damjanich haldokló katonájának története. Ezen imákon kívül vannak e füzetben egyházi beszédek is imákkal. Mindenik igen alkalmi, amilyenre épen most szükség van. Van nyári (háborús), van jó újkenyéri, úrvacsorai és háborús. Ebben szerző tisztán és finoman distingvál a mindennapi kenyér és úrvacsorai kenyér közt. Itt igen szükséges a jó különböztetés. Az új kenyér feltevése könnyen csábít az anyagi áldozat felé. A nép szívesen látja azt, mint áldozatot. Szentkirályi jól különböztet: az a kenyér ott elsőben mindennapi kenyér, aztán lelki eledel. Olyan tehát ez a füzet most nekünk, mint a jó étlap. Minden van benne, ami a nyáron kell. Úgy számít Szentkirályi barátunk: az 50—100 holdas gazdag papok hadd gazdálkodjanak, építtessenek csűröket, majd ő meg elkészíti nekik az imákat és beszédeket előre! A garbolci gazdálkodástól ő rá is ér. Van 6 köblös földje, ebből kettő ugar; négy jól teremne, mert a Túr szokta megönteni, mint a Nilus Egyiptomot. Csak az a baj, hogy a Túr rendszeren akkor öntöz, mikor rajta van a kereszt. Amit elősegített — elviszi. Így tehát annál nagyobb szüksége van a pártolásra. Karoljuk fel tehát az ő művét, mert fiai a nyári cipőben nem mehetnek Szigetre!

T.

— **A Protestáns Szemle** 6-ik füzeté a köv. tartalommal jelent meg: I. cikk: *Marjai Károly*: Isten akaratának cselekvése. *Dr. Eötvösné Nagy Olivér*: A háború a nemzetközi jog megvilágításában. *Makkai Sándor*: A hit szeme. *Vásárhelyi József*: Kulturhistóriai bevezetés Pál apostol korához. II. Szemle. *Szelényi Ödön*: Az örök béke kérdése. A háború pedagógiája. III. Irodalmi szemle. *Kristóff György*: Föltámadott a tenger. IV. Apró kritikák. V. Jelek és magyarázatok. Sikerült tartalmas szám.

— **A Buddhizmus és az új testamentum.** A „Lelkészegyesület“ számára írta: *Dr. R. F. Merkel*, fordította: *Dr. Varga Zsigmond*. Debrecen. 1915. Ára 20 fillér. Ez értékes kis füzet, mely igen nagyfontosságú vallástörténeti problémát tárgyal: a buddhizmus hatása kérdését az újtestamentumra, a Lelkészegyesületben való leközlése után most ime külön füzetben is rendelkezésre áll az érdeklődőknek. Megszerzése melegen ajánlható nemcsak a tiszta jövedelemnek jótékony missziói célra leendő fordítása érdekében, hanem azért is, mert belőle az olvasók könnyen érthető világos tárgyalás és igen sikerült fordítás keretében tájékozást szerzhettek a vallástörténet egyik legaktuálisabb és legfontosabb kérdéséről.

Vd.

— **Zsidó pap egy ref. háborús imakönyvről.** „Órangyal“ címmel egy imakönyvet írt *Birtha József* lévai ref. lelkész. katonák és itthonmaradottak számára. Nagyon érdekes dolog. Aki őt ismeri, mint munkás természetet, ismeri az önmaga és híveinek igazságaért mindenkor félelem és gáncs nélküli lovag gyanánt való bátor küzdelmét, az az idők jelének tekinti ezt az imakönyvet és így sóhajt fel: Ez a könyv igazán békét jelent a háborúban. De ha végig is olvassuk a köny-

vecskét, nem lehet megindultság nélkül szemlélnünk azt az őszinte hivatásérettől átlengett szellemet, mely az egészen keresztülvonul. Katonák és itthonmaradottak részére irattak ezen imádságok. És valóban oly időket élünk, amikor megvalósult a próféta igéje: „Kint fegyver pusztít, idebent pedig felelem“. A fegyverrel pusztító és fegyvertől pusztuló véreink kezében nagyon őszinte barát az imádságos könyv. Itthon aggódó, remegő vagy már gyászoló népünk ajkain pedig hathatós gyógyszer, mennyei gileádi balzsam az imádság, mely a szívből indul ki és megtalálja az utat oda, ahova irányul, „mint az eső és a hó, mely az égből hull le és addig vissza nem tér, amíg meg nem áztatta és termékenyítette a földet és nem ad magot a vetőnek és kenyeret az evőnek“. Ez az imádságos könyv is hasonló célokra íródott és minden tekintetben el is éri, be is tölti hivatását. Az előszó és királyunknak népeihez intézett mindkét szózatának közlése után, mely királyi szózatoknak az imádságokhoz való kapcsolata igen alkalmas a népnek dinasztikus hűségét ébren tartani, három nagyobb csoportra oszlik az imák anyaga. Először jönnek a reggeli imák, azután az esteli imák a hét minden napjára, mindkét csoportozat az itthonmaradottaknak, míg a harmadik csoportban ügyes elrendezéssel alkalmi imák foglalnak helyet, különösen a harc-téren levő katonák részére, de itt is felváltva az itthonmaradott szülő, jegyes, feleség, testvér és gyermek imádságai is sorakoznak. Szóval a háborús élet minden mozzanata és aktív vagy passzív szereplője egyaránt szóhoz jut e könyvben. Azonkívül minden egyes imadarabhoz van fűzve egy „Ének“ és egy „Szent ige“. Az imák mindenütt egyszerű, szívhez szóló hangon és az imádkozó nép értelmi fokozatához mérten minden kesernyész filozófiai elmélkedés nélkül és a nagyképű szölamok teljes mellőzésével vannak írva, mint a puszták harangja, természetesen és cikornyátlanul, amint illik is különösen e tragikus napokban a tragikus hő-sökké avatott egyszerű emberek érzésvilágához. — „L'homme est un etre adorant“. Az ember egy imádságos lény, amint a bölcész mondja és ezt a dispozi-ciót leginkább életre kelti a nemes, hangulatos, bibliás imádság. Birtha Órangyalában sűrűn találkozhatunk bibliai reminiscenciákkal, a prófétai könyvekből vett reflexiókkal, amelyek bizonyos szép zománcot kölesönöz-nek a szívből jövő gondolatoknak. Állandó motívumai az imáknak józan megnyugvás a háború tényében, el- ismerése annak, hogy most különösen közvetlenül Isten gondviselésének látható működését észleljük, hit és bi- zalom a Mindenhatóban, a kötelesség buzgó teljesítésé- ben lelhető le'ki harmónia, bátor, hazafias lelkesedés és táutorithatatlan reménykedés az örökéletben, végre pe- dig bensőséges vágyódás a közeli diadalmas beke után. — Sohasem voltam barátja minden liberalizmusom mellett sem annak a dicséretnek, mely az imádságos könyvekről így szól: „olyan szép, hogy bármilyen val- lású ember elmondhatja. Hiszen az imádságnak egyik célja, hogy emelje a hívőben a vallásos tudatot és ki- domborítsa — persze a más vallásúak sérelme nélkül — a saját vallásának előnyeit és tisztultabb világnéz- letét. De most speciell háborús imakönyvről lévén szó, napjainkban igazán egyenlők lévén a fájdalomban, re- ménykedésben, ezen imakönyv egyik erénye gyanánt azt is fel kell említenem, hogy mentes minden vallási dog- matizmustól és felekezetiességtől. A földbe vetett búza- szem imádsága a talmud és Josephus szerint is a 130.

zsoltár e három szavából áll: „A mélységekből szólítalak Uram!” Mily magasztos gondolat. Az élettelen „élet” megszemélyesítője, mely ismerve sorsát, a saját megsemmisülését, hogy nyomán új, hatalmasabb élet sarjadjon, hivatása tudatában, annak szent betölthetéseért Istenhez fordul. Akaratlanul is ez a kép ötlött szemembe ezen imakönyv olvasásakor. A nép, ez az éltető és nemzetfentartó elem, amelynek sorából egy nagy eszméért, a haza jövőjéért oly sokan elvéreznek, imádkozik: De profundis... Szóval jó könyv, szép könyv, de hatása akkor fog leginkább mutatkozni, ha nemcsakára a béke eljöttével tárgytalanná, szükségtelenné válik. — Dr. Silberfeld Jakab, békéscsabai főrabbi.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Egy kis magyarázat.** A lapunk 27-ik számában megjelent „A sok ember” címet viselő közleményünk, akaratunkon kívül, sajnos félreértésekre adott alkalmat. Megnyugtatóul s a magunk igazolására el kell mondanunk a következőket. A tömegmegbízások adatait nekünk nem az egyházkerületi jegyzőkönyv bizottsági kimutatása adta, mert hiszen akkor nem szólottunk volna a nyereszkedési vállalatok, pénzintézetek stb. körében mellékfoglalkozást folytató sok emberről is. Felszólalásunknak kettős oka volt. Egyik az, hogy tünetekkel találkoztunk, amelyek a kötelességteljesítésben mulasztásokat láttunk s ennek okát mi abban keressük, hogy a mulasztó többre vállalkozik, mint amennyire munkaereje és hajlama képesíti. A másik az, hogy felhívjuk a közfigyelmet arra, hogy némelyik jelesünket úgy meg-megterheljük nagy felelősséggel járó munkával, hogy azok rogyadoznak alatta, anélkül, hogy jogos remunerációban részesülnének. Ez ellen a humanitás nevében kell tiltakoznunk. Egész sorára tudunk reá mutatni a múltból derék férfainknak, akik ennek a túlterhelésnek lettek szomorú áldozatai. Közelebbről, minden gyanúsítás elhárítása céljából nyomatékosan ki kell jelentenünk, hogy nagyon téved, aki közleményünk kifogásoló sorainak csak egy betűjét is vonatkozásba kívánna hozni egyházkerületünk egyházi főjegyzője s világi aljegyzője köztiszteletben álló személyével. Kötelességmulasztással, amiből valakire kár, vagy szegény háramlott volna, őket soha senki meg nem vádolhatja, de nem is vádolja. Hiszen épen az utóbbi, közelebbről mondott le a teher súlyának érzése alatt a kollégiumi igazgató-tanács jegyzői állásáról. Világi jegyzőségével pedig annyi honorárium jár egy évre, hogy az havonként se lenne sok az ő szolgálataiért. Ennyit egyszersmindenkorra elmondhattunk. Mi az összbnyomás hatása alatt állunk, az iratta meg velünk a megírottakat. A lelkész a templomi szószékről szól a tapasztalt ferdeségekről, sőt bűnökről. Mi lapunk hasábjain öröködünk a közérdek felett. Végtére is, a népdal szerint: „aki nem a, ne vegye magára”. De a közönséget is kérjük, hogy ne tévedjen keresgélő tekintete közben, mert azzal az igazak érzékenységét igaztalanul érintené. *Szerkesztőség.*

— **A debreceni m. kir. tudományegyetemen** a rendes beiratkozások az 1915—1916. tanévre f. évi szeptember hó 1-én veszik kezdetüket s bezárólag szeptember hó 12-éig tartanak. Akik valamely elháríthatatlan akadály miatt a fent említett határidőn belül beiratkozni

nem tudnak, azok kötelesek akadályoztatásukat hitelesen igazoló okmányokkal főszerelt kérvényüket annak a karnak dékánjához, amelynek kebelébe magukat fölvetetni óhajtják, legkésőbb szeptember 12-éig benyújtani. A kari dékánok a fölvetelt október 6-áig engedélyezhetik. Azok a hallgatók, akik október hatodikáig sem volnának képesek beiratkozni, a tanulmányi-, fegyelmi- és lecke-pénzszabályzat 23. §-a értelmében indokolt s bizonyító okmányokkal főszerelt kérvényüket az egyetem Rectorához nyujtsák be, aki is a beiratkozásra október 14-éig haladékat adhat. A katonai szolgálatot teljesítő hallgatók minden engedély nélkül október 8-áig iratkozhatnak. Az utólagos beiratkozásra vonatkozó kérvények fölött a Rector végérvényesen határoz. A beiratkozásokoz születési bizonyítvány, érettségi bizonyítvány, hazai egyetemről és főiskoláról, vagy külföldi egyetemről s főiskoláról jövőknak távozási bizonyítvány, továbbá lecke-könyv (lecke igazolvány), amennyiben pedig az érettségi, vagy távozási bizonyítvány keltétől a felvétel időpontjáig hosszabb idő telt volna el, az illetékes politikai hatóságtól erkölcsi bizonyítvány is szükséges. A jelentkezés az illető kar dékánjánál személyesen történik s erre a rectori engedéllyel iratkozók is kötelesek. Tandíjmentesség iránti kérvények a beiratás első napjától számított 12 nap alatt, az illető kar dékáni hivatalához adandók be. Csatolandók szegénységi, illetve állami tisztviselők és tanfelfik gyermekeinél vagyontalansági bizonyítvány; továbbá a tanulmányi jóelőmenetelt igazoló hiteles okmányok. Részletesebb tájékoztatást az egyetem tanulmányi-, fegyelmi- és lecke-pénzszabályza a nyujt, melyet díjtalanul ad az egyetem rectori hivatala. Debrecen, 1915 július hó 7-én. *Kiss Ferenc, e. i. Rector.*

— **Új Debrecen.** A helybeli Vöröskereszt közeponti intéző bizottsága meglepően érdekes eszmét vett föl s igyekezett megvalósítani folyó hó 8-án tartott ülésén, melyen Márk Endre polgármester elnökölt. A városi tanács Márk Endre indítványára felkérte a Vöröskereszt egyület, indítson társadalmi mozgalmat a háborútól sújtott északi vármegyék megsegítése érdekében. A bizottság tüzetesen foglalkozott a kérdéssel s e közben merült fel és alakult ki az a terv, hogy a háború miatt elpusztult valamelyik kárpátaljai falut Debrecen város közönsége építtesse újjá s nevezze el azt Új-Debrecennek. A község háza a városi közgyűlés által megszavazandó összegből, templom az egyházak adományából, iskola valamelyik nagyvagyonú debreceni adakozó áldozatkészségéből, a magánházak debreceni jószívű polgárok adományából épüljenek. Aki olyan nagyobb adománnyal (pl. 500 korona) járul a gyűjtéshez, melyből egy egyszerű felvidéki faház költsége kikerül, annak a neve fel lesz véve az illető ház homlokzatára. Az eszme teljesen praktikus, nagyobb nehézség nélkül kivihető. Amellett költőien szép, valóban méltó a mai nagy időkhöz. Debrecen ezzel olyan példát ad majd az ország összes nagyobb városainak, melyet ha követnek, az északi vármegyék háborútól sújtott lakosságán egy csapással segítenének.

— **Városi könyvtár.** Debrecen város tanácsa városi könyvtár létesítése érdekében tett intézkedéseket. A könyvtár anyaga közigazgatási, társadalomtudományi és gazdasági szakmunkákból és folyóiratokból állana. Ezzel igen éreztető hiánynon lesz segítve. A két első szakról nem szólunk, de reá kell mutatnunk arra, hogy a gazdasági szakmunkálatok beszerzésével Debrecen

város gazdaközönségének, a törzslakosságnak továbbművelése lesz lehetővé téve. Őszintén gratulálunk a városi tanácsnak az új kulturintézmény megvalósítása körül tett intézkedéseire.

— **A tápintézeti díjak emelése a kollegiumban.** Az élelmiszerek árának szerfelett való felemelkedése miatt, egyházkerületi felraltalmazás alapján a tápintézeti díjak a következő összegekre emeltettek: 60 koronás, 160 K-ás, 300 K-ás és 400 K-ás helyek. A számítás szerint még így se lesz kikerülhető a deficit. Ezen aztán az ellátás egyszerűsítésével kísérlik meg az enyhítést. A kérdés olyan fontosnak mutatkozott, hogy a gazdasági tanács ülésében az egyházkerületi elnökség is jelen volt és elnökölt. Ugyanekkor történt gondoskodás abban az irányban is, hogy amennyiben a kollegiumi helyiségek a katonai szükségletek ellátására továbbra is igénybe lennének véve: az új tanévben a gimnáziumi tanulók részére a városban bérlendő lakásról a kollegium gondoskodik. A mintegy 5000 koronára menő rendkívüli szükséglet fedezésére az újépítési pénztár készletét jelölte meg a gazdasági tanács.

— **Halálozások.** A bihari egyházmegye kiváló gondnoka, a nagyváradai egyház hűséges gondviselője, *Bary József*, kúriai bíró, a nagyváradai törvényszék elnöke 52 éves korában, folyó hó 13-án meghalt. Már mint ifjú vizsgálóbíró fontos pozícióban működött a tiszaezslári hirhedt rituális perben. Azóta a bírói méltóságban folyvást emelkedett. Egyházunknak páratlan hű fia volt, ki támogatásával mindig készen volt érdekeinket gyámolítani. A *kisújszállási* gimnáziumnak is vesztesége van: *dr. Sáringher János*, fölszentelt lelkész, rendes tanár, életének 44-ik, tanári munkálkodásának 20-ik évében, hosszas betegség után meghalt. Legyen áldott emlékezetük.

— **Az új tőkekamatsegélyezés.** A közelebbi konventi gyűlés egyházkerületünkben a következő egyházközségeknek engedélyezett tőkekamatsegélyezést, u. m.: *Alsószabolcs-hajdúvidéki* egyházmegyéből: Hajduböszörmény 16.000 K, Hajduszoboszló 12.000 K, Téglás 12.000 K, Tiszaezslár 4000 K, Tiszanagyfalu 2000 K, Polgár 8000 K. Összesen 54.000 K. *Békésháti* egyházmegyéből: Békéssámsón 2000 K, Bunyaszegszárd 2000 K, Dunaszentilona 2000 K, Karánsebes 28.000 K, Klopódia 4000 K, Nagylak 28.000 K, Nagyszentmiklós 28.000 K, Versec 10.000 K, Szeged 10.000 K. Összesen 114.000 K. *Beregi* egyházmegyéből: Asztély 3000 K, Balazsér 6000 K, Beregdaróc 2000 K, Hete 3000 K, Makkosjános 2000 K. Összesen 16.000 K. *Bihari* egyházmegye: Felsőderna 10.000 K, Hegyközkovácsi 8000 K, Hegyközpályi 10.000 K, Nagykakucs 8000 K, Nagyszántó 4000 K, Váradles 3000 K. Összesen 43.000 K. *Debreceni* egyházmegyéből: Felsőjózsa 4000 K, Gáborján 6000 K, Kaba 12.000 K. Összesen 22.000 K. *Érmelléki* egyházmegyéből: Berettyószéplak 6000 K, Érolasz 4000 K, Micske 6000 K, Monuspetri 5000 K, Ottomány 6000 K, Poklos-telek 2000 K, Szentjób 5000 K. Összesen 34.000 K. *Felsőszabolcsi* egyházmegyéből: Ajak 5000 K, Kékese 6000 K, Nyirkarász 8000 K, Petneháza 12.000 K, Szabolcsveresmart 5000 K. Összesen 36.000 K. *Heves-nagykunusági* egyházmegyéből: Bucsattelep 10.000 K, Fegyvernek 2000 K, Tiszaroff 10.000 K, Tiszaszöllös 10.000 K. Összesen 32.000 K. *Középszabolcsi* egyházmegyéből: Besenyőd 8000 K, Nyirbátor 8000 K, Nyirbogdány 8000 K, Nyirjako 2000 K, Tiszarád 14.000 K.

Összesen 40.000 K. *Máramaros-ugocsi* egyházmegyéből: Halmi 6000 K, Nagyszöllös 3000 K, Nevetlenfalu 3000 K. Összesen 12.000 K. *Nagybányai* egyházmegyéből: Adorján 3000 K, Avasfelsőfalu 4000 K, Avasújváros 4000 K, Misztótfalu 2000 K, Rozsály 3000 K, Sárköz 8000 K, Szamoskrassó 4000 K, Zsarolyán 5000 K. Összesen 33.000 K. *Nagykárolyi* egyházmegyéből: Érdengeleg 4000 K, Fábriánháza 4000 K, Géres 5000 K, Iriny 6000 K, Kaplony 3000 K, Krasznaszentmiklós 4000 K, Nyirparasznya 4000 K, Olcsvaapáti 5000 K. Összesen 35.000 K. *Nagyszalontai* egyházmegyéből: Ágya 6000 K, Árpád 8000 K, Belényes 5000 K, Csermő 1000 K, Körösszegapáti 12.000 K, Radnalippa 16.000 K, Szinte 2000 K. Összesen 50.000 K. *Szatmári* egyházmegyéből: Csaholec 5000 K, Kisnamény 8000 K, Kiszekeres 5000 K, Kömörő 4000 K, Nemesborzova 6000 K, Penyige 8000 K, Szamosdara 10.000 K, Szamostatárfalva 6000 K, Szatmárcseke 5000 K, Tiszacséce 6000 K, Tunyog 5000 K, Vetés 6000 K. Összesen 74.000 K. Az engedélyezett kölcsönök összege 595.000 K. Ennek 5%-os évi kamatját 29.750 koronában az adósegély-pénztárnak erre a célra lefoglalt része fedezi. Harminckét éven át a segélyezett egyházak 1%-os tőketörlesztést (annuitás) fizetnek. A felvételi eljárás a következő lesz: az esperesi hivatalok útján az aláírandó adósleveleket veszik az egyházak; lelkészi és gondnoki aláírás és pecsételés után felküldik az esperesi hivatalhoz. Az esperesi és egyházmegyei gondnoki aláírás és pecsételés mellett az adóslevelek a főtiszteletű püspök úrhoz jutnak, ahol újabb aláírásokkal láttatnak el. Az egy tömegben felérkező adósleveleket kifizetés végett a konventi elnökséghez küldi a püspöki hivatal. A kölcsönt a Magyar Földhitelintézet finanszírozza, miután más forrásból azt hisszük, egyetlen egy egyházközségnek sincs módjában a kölcsönt felvenni.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: dr. Veress István, dr. Varga Zsigmond.

Lelkészi korpótlék 1915 július— decemberi félévre.

Abádszalók 202.66+197.34 K, Ajak 200+200 K, Albis 400 K, Alsóittebe 200 K, Amac 400 K, Ant 400 K, Apa 400 K, Apagy 400 K, Apátkeresztúr 200+200 K, Arad 400 K, Aranyosmedgyes 400 K, Asztély 400 K, Atya 400 K, Avasújváros 296.61+103.39 K, Ágya 200+200 K, Árpád 400 K, Ártánd 400 K, Badaló 400 K, Bagamér 181.98+218.02 K, Bakonszeg 400 K, Balazsér 312.19+87.81 K, Balkány 142.95+257.05 K, Balmazújváros 400 K, Balsa 400 K, Barabás 400 K, Batiz 400 K, Báránd 400 K, Bátor 400 K, Belényes 400 K, Belényesújlak 400 K, Bene 400 K, Benk 400 K, Bere 200 K, Beregdaróc 400 K, Beregdéda 400 K, Beregsom 400 K, Beregszász 400 K, Beregújfalva 400 K, Berettyószentmárton 400 K, Berettyószéplak 400 K, Berettyóújfalva 400 K, Berkesz 200 K, Bessenyőd 400 K, Beszterce 326.73+73.27 K, Békés I. 400 K, Békés II.

400 K, Békéscsaba 200 K, Békéssámson 385.87+14.13 K, Biharkeresztes 400 K, Biharnagybajom 400 K, Bihartorda 160.35+239.65 K, Biharugra 83.47+316.53 K, Borossebes 400 K, Bors 200 K, Bótrágy 400 K, Börvely 25.99+374.01 K, Búj 400 K, Bulesu 400 K, Csaholez 200 K, Csaroda 400 K, Császló 400 K, Csenger 400 K, Csengerbagos 200 K, Csengersima 200 K, Csermő 400 K, Csetfalva 400 K, Csokály 200 K, Csorvás 400 K, Csökmő 400 K, Cégényfőnyád 400 K, Dabole 400 K, Dancsháza 400 K, Darnó 400 K, Darvas 400 K, Debrecen I. 400 K, Debrecen II. 400 K, Debrecen III. 400 K, Debrecen IV. 400 K, Debrecen V. 400 K, Debrecen VI. 200 K, Demeser 400 K, Derecske 200 K, Dévaványa 400 K, Doboz 400 K, Dobra 400 K, Dolha 400 K, Domahida 395.01+4.99 K, Dombrád 400 K, Döge 42.82+357.18 K, Encsencs 400 K, Eperjeske 400 K, Erdőgyarak 400 K, Erdőhegy 200 K, Esztér 13.10+386.90 K, Élesd 400 K, Éradony 200 K, Érbogyoszló 400 K, Érdengeleg 400 K, Érendréd 400 K, Érköbölkút 200 K, Érkörtvélyes 400 K, Érmihályfalva 400 K, Érolaszi 200 K, Értarsa 400 K, Fancsika 200 K, Fábiánháza 400 K, Fehérgyarmat 190.20+209.80 K, Feketeardó 400 K, Feketegyarmat 49.90+350.10 K, Feketepatak 400 K, Felsőbánya 200+200 K, Felsőjózsa 200 K, Fertősalmás 400 K, Fényeslitke 400 K, Forgolány 400 K, Fornos 200 K, Földes 400 K, Fugyi 400 K, Fugyivásárhely 200 K, Fülesd 200 K, Fülöp 400 K, Fülöpdaróc 400 K, Fűzesgyarmat 400 K, Gáborján 400 K, Garbolc 204.80+190.20 K, Gáboros 400 K, Gálospetri 400 K, Gat 400 K, Gebe 400 K, Gelénes 400 K, Gemze 400 K, Geszt 200+200 K, Geszteréd 200 K, Géberjén 400 K, Gégény 62.49+337.51 K, Géres 200 K, Gödényháza 400 K, Gulács 200 K, Gyanta 200+200 K, Gyoma I. 200 K, Gyoma II. 200 K, Gyorok 400 K, Győrtelek 400 K, Gyula 400 K, Gyulaháza 400 K, Nyirgyulaj 200 K, Gyügye 200 K, Gyüre 400 K, Hajdubagos 241.76+158.24 K, Hajduszoboszló I. 400 K, Hajduszoboszló II. 400 K, Hajduböszörmény I. 400 K, Hajduböszörmény II. 400 K, Hajdudorog 400 K, Hajduhadház 400 K, Hajdunánás 400 K, Hajdusámson 11.51+388.49 K, Hajduszovát 400 K, Halmi 400 K, Hegyközcsetár 200 K, Hegyközkovácsi 400 K, Hegyközpályi 400 K, Hegyközszáldobágy 400 K, Hegyközszentimre 200 K, Hegyközszentmiklós 200 K, Hencida 175.20+224.80 K, Hermánszeg 400 K, Hertelendyfalva 200 K, Heteny 400 K, Hodász 400 K, Hódmezővásárhely I. 400 K, Hódmezővásárhely II. 400 K, Hódmezővásárhely III. 400 K, Hódmezővásárhely IV. 400 K, Hódmezővásárhely V. 400 K, Hosszúmező 210.50+189.50 K, Hosszúpályi 315.36+84.64 K, Huszt 400 K, Ibrány 400 K, Igazfalva 200 K, Ilk 400 K, Iriny 395.98+4.02 K, Izsnyéte 400 K, Jákóhodos 400 K,

Jánd 400 K, Jármi 400 K, Józsefháza 200 K, Kaba 400 K, Kaplony 400 K, Karcag I. 400 K, Karcag II. 400 K, Kállósemjén 400 K, Kántorjánosi 400 K, Kemecse 147.80+252.20 K, Kenderes 400 K, Kékese 400 K, Nyírkéres 200 K, Késemjén 400 K, Kigyós 400 K, Királydaróc 400 K, Kisbábony 400 K, Kisbégány 400 K, Kisharangláb 400 K, Kiskereki 400 K, Kiskoles 400 K, Kisléta 400 K, Kismajtény 400 K, Kisnamény 400 K, Kispalád 43.22+356.78 K, Kispaleske 343.13+56.87 K, Kispereg 400 K, Kiszekeres 400 K, Kisújszállás I. 400 K, Kisújszállás II. 400 K, Kisvarsány 400 K, Kisváda 260.09+139.91 K, Kecserd 400 K, Kokad 200 K, Komádi 400 K, Komoró 400 K, Konyár 200 K, Kópócsapáti 303.25+96.75 K, Kótaly 400 K, Kölcse 200 K, Kömörő 400 K, Körösladány 400 K, Körösnagyharsány 200 K, Körösszakál 400 K, Köröstarcsa 400 K, Kőtegyán 400 K, Krasznaszentmiklós 362.90+37.10 K, Kunágota 400 K, Kuncsorba 399.95+05 K, Kunhegyes I. 400 K, Kunhegyes II. 400 K, Kunmadaras I. 19.10+380.90 K, Kunmadaras II. 19.10+380.90 K, Laskod 400 K, Lázári 400 K, Lórántháza 400 K, Lövépetri 400 K, Magyarsanád 324.71+75.29 K, Magyarhomorog 200 K, Magyarkec 400 K, Magyarremete 400 K, Majtis 400 K, Makkosjánosi 400 K, Makó I. 400 K, Makó II. 400 K, Margitta 239.92+160.08 K, Matolcs 200 K, Mánd 200 K, Mándok 200 K, Máramarossziget 400 K, Mátészalka 2.80+397.20 K, Mezőbajj 400 K, Mezőberény 400 K, Mezőgyán 240.58+159.42 K, Mezőhegyes 200+200 K, Mezősas 272.76+127.24 K, Mezőtúr I. 400 K, Mezőtúr II. 400 K, Mezőtúr III. 200 K, Méhtelek 200 K, Micske 400 K, Mikepércs 400 K, Mikola 400 K, Milota 400 K, Misztótfalu 400 K, Mosnica 400 K, Munkács 400 K, Nagyar 200 K, Nagybánya 400 K, Nagybeeskerek 400 K, Nagyberég 200 K, Nagybocksó 200+200 K, Nagybodófalva 97.85+302.15 K, Nagyborzsova 400 K, Nagyecsed 400 K, Nagygéc 400 K, Nagygút 400 K, Nagyhalász 400 K, Nagyhodos 400 K, Nagykakucs 400 K, Nagykálló 400 K, Nagykároly 239.10+160.90 K, Nagykereki 400 K, Nagykikinda 400 K, Nagylónya 200+200 K, Nagymajlát 400 K, Nagymuzsaly 400 K, Nagypalád 139.15+260.85 K, Nagyrábé 400 K, Nagyrév 200+200 K, Nagyszalonta I. 400 K, Nagyszekeres 200 K, Nagyszöllős 388.06+11.94 K, Nagytarna 400 K, Nagyvárad 210.90+189.10 K, Nagyváradolaszi 111.64+288.36 K, Nábrád 400 K, Nádudvar 400 K, Nevetlei-falu 400 K, Nyíracsad 342.76+57.24 K, Nyírbátor 95.04+304.96 K, Nyírbogát 400 K, Nyírbogdány 400 K, Nyíregyháza 1.17+398.83 K, Nyírgelse 200 K, Nyírlövő 375.35+24.65 K, Nyírmada 400 K, Nyírmártonfalva 359.42+40.58 K, Nyírmeggyes 400 K, Nyírmihálydi 200 K, Nyírtét 200 K, Nyírtura 200 K, Nyüved 400 K, Ófehértó

200 K, Olesva 86.73+113.27 K, Olesvaapáti 57.84+142.16 K, Ópályi 400 K, Oros 400 K, Orosháza 143.81+56.19 K, Ottomány 400 K, Óvári 400 K, Öcsöd 400 K, Őr 400 K, Örvénd 200 K, Pancsova 200 K, Pap 400 Korona, Papos 286.28+113.72 Korona, Paptamási 238.13+161.87 K, Patóháza 400 K, Pátroha 400 K, Pelbárthida 400 K, Penyige 400 K, Pettyén 400 K, Pirese 400 K, Piskolt 400 K, Poklostelek 400 K, Porcsalma 400 K, Pósalaka 400 K, Pusztadaróc 400 K, Pusztajlak 400 K, Püspökladány 200 K, Radnalippa 200 K, Ramocsaháza 400 K, Rákóczifalva 354.91+45.09 K, Rápolc 400 K, Resicabánya 250.63+149.39 K, Rév 200 K, Rohod 400 K, Rozsály 320.48+79.52 K, Salánk 400 K, Sarkad 400 K, Sarkadkeresztúr 400 K, Sándorhomok 345.58+54.42 K, Sáp 400 K, Sáránd 200 K, Sárköz 400 K, Sárközújlak 271.87+128.13 K, Sárosroszi 400 K, Sárretudvari 400 K, Sényő 400 K, Sonkád 400 K, Szabolcs 200 K, Szabolessbáka 400 K, Szabolcsveresmart 44.35+155.65 K, Szakoly 400 K, Szalacs 400 K, Szalárd 219.07+180.93 K, Szamosbecs 400 K, Szamosdara 400 K, Szamosdob 400 K, Szamoskoród 369.58+30.42 K, Szamoskrassó 200 K, Szamossályi 127.80+272.20 K, Szamosszeg 200 K, Szamosújlak 400 K, Szaniszló 400 K, Szapáryfalva 400 K, Szatmáreseke 400 K, Szatmárhegy 400 K, Szatmárnémeti 400 K, Szatmárökörítő 50.11+349.89, Szárazberek 400 K, Szeged 400 K, Szeghalom 200 K, Szemlak 200 K, Szent (Futó Zoltán) 400 K, Szent (Papp Lajos) 238.57+161.43 K, Szentleányfalva 400 K, Szentpéterszeg 400 K, Szerep 400 K, Szernye 400 K, Székelyhid 200 K, Szigetfalu 400 K, Szinerváralja 400 K, Szatmár (Bélteky Lajos) 400 K, Tamáshida 400 K, Tamásvásáralja 400 K, Tarpa 4.65+395.35 K, Tákos 400 K, Temesvár 400 K, Tenke 53.11+346.89 K, Tetétlen 35.56+364.44 K, Técső 53.54+346.46 K, Tépe 200+200 K, Tiszadony 400 K, Tiszabecs 400 K, Tiszabercel 400 K, Tiszabökény 380.13+19.87 K, Tiszabura 311.56+88.44 K, Tiszacsege 12.25+387.75 K, Tiszaderzs 217.22+182.78 K, Tiszadob 200+200 K, Tiszacsizsár 200 K, Tiszaföldvár 400 K, Tiszafüred 200 K, Tiszaigar 122.93+277.07 K, Tiszainoka 200+200 K, Tiszakanyár 400 K, Tizakeresztény 400 K, Tizakeresztúr 372.44+27.56 K, Tizakóród 200 K, Tizakürt 400 K, Tiszalök 200 K, Tizamogyorós 400 K, Tiznagyfalva 400 K, Tizapéterfalva 389.58+10.42 K, Tizarád 400 K, Tizaroff 200 K, Tizasass 400 K, Tizaszalka 400 K, Tizaszentimre 262.06+137.94 K, Tizaszentmárton 400 K, Tizaug 400 K, Tizaujhely 275+125 K, Tizaujlak 400 K, Tizaberek 200 K, Tivadarfalva 200 K, Tornospálca 200 K, Torontálvásárhely 178.20+221.80 K, Törökszentmiklós (Kutas Bálint) 400 K, Törökszentmiklós

(Olajos Pál) 400 K, Tunyog 400 K, Túrkeve (Harsányi Sándor) 400 K, Túrricse 400 K, Túrterebes 200 K, Tuzsér 400 K, Tyukod 400 K, Ugornyagergelyi 200 K, Ujfehértó 200 K, Ujkenéz 400 K, Ujszentes 200+200 K, Uszka 200 K, Vadász 344.03+55.97 K, Vaja 400 K, Vasmegeyer 400 K, Vámosatya 400 K, Vámosoroszi 200 K, Váncsod 400 K, Váradless 293.02+106.98 K, Vári 400 K, Vásárosnamény 400 K, Vedresábrány 210.69+189.31 K, Vencsellő 400 K, Verbóc 400 K, Vetés 400 K, Végvár 224.21+175.79 K, Vértes 400 K, Vitka 400 K, Zápszony 400 K, Zsadány 400 K, Zsáka 400 K, Zsurk 200+200 K.

Az egyházkerületi pénztári hivatal szétküldi a nyugtálapokat, amelyek szabályszerűen felbélyegezve közvetlenül az egyházkerületi pénztári hivatalhoz küldendők be. A nyugtak értéke az egyházmegeyeri pénztárnok urak közvetítésével lesz kiosztva.

Debrecen, 1915 július 17.

Rózsa Sándor,
egyh. ker. pénzt.

Pályázat.

A vámospécsi református egyház halálozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet.

Fizetés: 1. 860 korona az egyház pénztárából havi előleges részletekben; 2. 13 kat. hold 400 □-öl szántóföld, haszonbérértéke 265 kor.; 3. 7 kat. hold kaszáló, haszonbérértéke 135 kor.; 4. 1030 □-öl szőlőföld 10 kor.; 5. 800 □-öl kenderföld 10 kor.; 6. 8 □ m. kemény tűzifa beszállítva, 72 kor.; 7. természetbeni lakás kerttel. (Természetben lakást csak 1915 december 1-től kap, addig lakbért); 8. a fizetés a működési évek szerint az állampénztárból lesz kiegészítve.

Kötelesség: A IV—VI. leányosztályok kerületi tanterv szerinti vezetése. Konfirmandusok tanítása. Akadályoztatás esetén lelkész és orgonistakantor helyettesítése, miért esakis kántori képesítéssel bíró tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyös.

A földek adóját, vízlecsapolási költségét és eszterét az egyház fizeti. Az állás folyó évi szept. 1. napján elfoglalandó.

Kérvényhez csatolandók: keresztlevél, oklevél, időrendben esperesileg megerősített szolgálati bizonyítvány, legújabb keletű orvosi bizonyítvány. Pályázati okmányok 1915. év aug. 8-ig alulirothoz küldendők. Hadbavonultak helyett hozzátartozóik is beküldhetik.

Vámospécs, 1915 július 14.

Bartha Dezső,
ref. lelkész.

Pályázat

az érkeserüi református kántortanítói állásra.

I. Fizetése a lakáson s kerten kívül: 1. 10 kat. hold 1438 □-öl szántó és kaszáló, melynek haszonbérértéke 132 K. 2. 255 □-öl kenderföld 6 K. 3. 3 hold legelő illetőség 12 K. 4. Az egyházpénztárából havi előleges részletekben 775.92 K. 5. Állami kiegészítés 64 K. 6. Stóla.

II. Kötelessége: az I—VI. fiú osztályok kerületi tanterv szerinti vezetése. Kántori teendők végeztetése. Akadályoztatás esetén s kanonikus órákon lelkész helyettesítése.

Pályázati határidő július 31. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati okmányok lelkész hivatálhoz küldendők.

Földek adóját 51%-ban, a legelőjét pedig egészben az egyház fizeti.

Érkeserűben, (Bihar m.) 1915 július 6.

Egyháztanács.

Pályázat.

A miskolci ref. főgimnáziumnál az 1915—6. iskolai évre három helyettes tanári állásra pályázat hirdetetik. Pályázhatnak oly református, vagy általában protestáns vallású tanárjelöltek, kiknek szakcsoportjában a történelem, német nyelv, vagy a mennyiségtan bennfoglaltatik. Óraszám heti 18—20. Fizetés évi 1600 K. Lakáspénz évi 400 K. A kellően felszerelt kérvények 1915 aug. 12-ig a miskolci Ref. Egyházi Tanácshoz címezve a főgimnáziumi igazgatósághoz küldendők.

A megválasztott tanárok állásukat 1915 szept. hó 1-én tartoznak elfoglalni.

Miskolc, 1915 július 8.

Dr. Tüdös István,
egyh. tan. elnök.

Csorba György,
gimn. igazgató.

Pályázat.

az érkeserői református tanítónői állásra.

I. Fizetése a kerten s lakáson kívül: 1. 10 kat. hold, 1438 □-öl szántó és kaszáló, melynek hasznobér-értéke 132 K. 2. 272 □-öl kenderföld 8 K. 3. 3 hold legelő-illetmény 12 K. 4. Az egyházpénztárából havi előleges részletekben 297·12 K. 6. Állami kiegészítés 551 K.

II. Kötelessége az I—VI. leányosztályok kerületi tantervszerinti vezetése.

Pályázati határidő július 31. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati okmányok lelkész hivatálhoz küldendők.

Legelő adóját az egyház fizeti.

Érkeserűben, (Bihar m.) 1915 július 6.

Egyháztanács.

Pályázat.

Az ártándi ref. presbiterium pályázatot hirdet az előlépés folytán megüresedett második fitanítói állásra. Javadalma: 1. az egyháztól havonként előre fizetve évi négyszáz (400) kor.; 2. fizeték-kiegészítés a törvényszerű fokozatokra az államtól; 3. nyolc (8) köbméter kemény tűzifa beszállítva.

Megfelelő lakás, kert és mellékhelyiségek.

Kötelessége: a presbiteriumtól reabizandó mindennapi tanköteleseknek a tiszántúli egyházkerület tanterve szerinti oktatása. Lelkész akadályoztatására a templomi szószéken helyettesítés; tanítótársának hivatalos távollét vagy betegség alkalmából kiegészítése; egyh. énekkar szervezésé-

ben és oktatásában segédkezés. Személyes megjelenés szükséges. Orgonázni tudók előnyben részesülnek. Az állás 1915 szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztottnak költözködési költségei megtérítetnek. Pályázati kérvények a presbiteriumhoz címezve a lelkész hivatálba küldendők 1915 július 25-ig.

Ártánd, 1915 június 25.

Ref. presbiterium.

Irodalmi pályázat.

Az egyházi Könyvtár-Bizottság pályázatot hirdet a 16/17-ik század Magyar Református Egyházi Irodalom Történetének megírására. Mindazok, akik a pályázatban résztvenni kívánnak, munkatervüket s egy kidolgozott fejezetet 1916 március 31-ig alulírt bizottsági előadóhoz adják be, szerző nevét tartalmazó zárt jelíges levél mellett.

Az első díjat nyert mű szerzője 500 korona tiszteletdíjban részesül s megbízást kap a mű kidolgozására, ívenként 64 korona íróidj mellett. A második legjobb munka szerzője 300 korona tiszteletdíjat kap.

Pápa, 1915 június 30.

Dr. Antal Géza,
bizottsági előadó.

Pályázat.

A miskolci ref. főgimnázium előjárósága pályázatot hirdet egy *német* tanszakú rendes tanári állásra, mely az előjáróság harmas jelölése alapján a nagym. vallás- és közoktatási miniszterium által töltetik be.

Pályázhatnak ref. vallású, általában protestáns, okleveles tanárok.

Az állás javadalmazása 2400 K alapfizetés, az ehhez járuló állami fizetési pótlék, 800 K lakáspénz. A javadalmak idővel szabályszerűen emelkednek. A korpótlék ötször ötvenként 200 K.

Már meglévő korpótlékek részben beszámíthatnak. A kellőképp felszerelt pályázati kérvényeket 1915 aug. 12-ig a Ref. Egyházi Tanácshoz címezve, a főgimn. igazgatósághoz kell beküldeni.

Miskolc, 1915 július 8-án.

Dr. Tüdös István,
ig. tan. elnök.

Csorba György,
gimn. igazgató.

Pályázat helyettes tanári állásra.

A dumántúli ref. egyházkerület pápai főgimnáziumánál az 1915—16. tanévben betöltendő lesz egy helyettes tanári állás magyar-latin szakcsoporttal.

Okleveles alkalmazott javadalmazása 2000 korona; akinek nincs oklevele, 1600 koronát kap.

A kötelező heti órák száma 20. Azok a református vallású tanárok és tanárjelöltek, akik az állást el akarják nyerni, kellően (születési, érettségi, hadkötelezett-ségi, orvosi bizonyítvánnyal s képessétségüket igazoló okirattal) felszerelt s a főiskolai igazgatótanács-hoz címzett folyamodásukat 1915 aug. 20-ig küldjék be a ref. főgimnázium igazgatóságához Pápara.

Pápa, 1915. évi július hó 9-én.

Németh István,
ref. püspök.

Dr. Beóthy Zsolt,
főisk. gondnok.

ORGONA !!

Nagyváradon, fő-utca 51/15.

UJ ORGONÁKAT

készítek a legújabb pneumatikus csőrendszer szerint, golós-ladával. Biztos működéséért még a legnedvesebb templomban is kezeskedem.

ORGONÁIM az elképzelhető könnyedségű játszás-móddal birnak és mindamellett az egyes sipok a leggyorsabb játszás mellett is **precizen** azonnal megszólalnak.

Elválalok továbbá

r é g i o r g o n á k a t
átalakítás, javítás és hangolás a legjutányosabb árban.

ORSZÁGH ANTAL

orgona készítő.

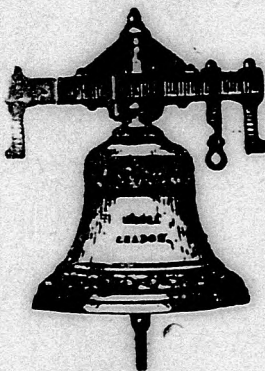
Alapított 1840.

Alapított 1840.

Hönig Frigyes

gőzüzemre berendezett harang és
ércöntödéje, szivattyugyar

ARAD, RÁKOCZI-UTCA 11—28. SZÁM.

Ajánlja cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel bármely más haranggal szemben egy azon hang előállításánál 3—46% súly és ármegetakarítás éretik el. Kitérő jó hang és tartóságaért több évi jótállás. Legkedvezőbb fizetési feltételek.

Forgatható és igen könnyen lódítható vas harang felszerelések, melyekkel egy ember több harangot húzhat és tűzmentes vas-álványokkal. Régi harangoknak vas-szerelésre ala kítását, avagy azoknak csekély fölülfizetés mellett új harangokkal való felszerelését.

Képes árlapok és költségvetések kívánatra
ingyen és bérmentve küldetnek.

1890-ben a legnagyobb állami éremmel kitüntetve.

Löfkovits Arthur

óras, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u.

Egyházi készletek, keresztelő edények, úrasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok

nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Épen most jelent meg, a hazai protestáns egyházak nagy imádságróójának

Szolnoky Gerzson-nak

Háborus idők imádságos könyve

hadbavonultak és azok családjai számára című munkája.

Tartalmaz 55, a gyorsan változó viszonyok között is minden alkalomra és úgy a katonák mint az itthonmaradottak számára megfelelő imádságot, ezenkívül zsol-tárokat és dicséreteket.

A 160 oldalra terjedő 12¹/₂ × 8¹/₂ cm. nagyságú, zsebbe tehető imádságos könyvnek bolti ára díszes kemény kötésben 1 kor., 10 darab vételnél 90 fillér, 100 darab vételnél 75 fillér.

Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában DEBRECEN.